

วารสารวิชาการ
ศึกษิตาลัย
Sueksitalai Journal

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2565

Vol.3 No.1 (January – April 2022)

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

พิมพ์จำนวน 500 เล่ม

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน / ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม / ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

วารสารศึกษิตาลัย เป็นวารสารวิชาการของวัดศรีสุมงคล ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และผลงานวิชาการของนักวิชาการจากหน่วยงานทางการศึกษา นิสิต/นักศึกษา คณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ และนักวิจัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในมิติทางด้านพระพุทธศาสนา ปรัชญา การศึกษา ภาษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ คติชนวิทยา การท่องเที่ยว และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น

ที่ปรึกษา

พระราชรัตนาลงกรณ์,รศ.ดร.

เจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

พระศรีวิชฌโมลี

รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

พระครูภาวนาธรรมโมชิต,ดร.

เจ้าคณะอำเภอเมืองหนองคาย

พระครูสุตัตตนาภรณ์

รองเจ้าคณะอำเภอเมืองหนองคาย

พระครูอนุกุลวรภิกข

เจ้าอาวาสวัดศรีสุมังค์

บรรณาธิการบริหาร

พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ,ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระมหาประหยัด ปญญาโว,ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

กองบรรณาธิการ

พระเดชขจร ขนฺติโร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

ดร.ภณทิลา น้อยเจริญ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระมหาจำนงค์ สิริวัฒน์,ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

ดร.กัมพล นะวัน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

ดร.สกุล อ้นมา

มหาวิทยาลัยบูรพา

ดร.จิตาภา เร่งมีศรีสุข

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ดร.ปาริชาติ ทุมพันธ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ดร.จุฬารัตน์ วิชาวนาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

นายขจรศักดิ์ วิเศษสุนทร

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

นายอภิวัฒน์ชัย พุทธจร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

นางอิงอร บุตรศรีมา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระมหาจตุรภัทร กิตติยุดโต

วัดโพธิ์ชัย (พระอารามหลวง)

พระมหาวิชฌพงษ์ โคตพันธ์

วัดชัยพร

งานบันทึกข้อมูล

พระเจษฎา จารุธมโม

วัดศรีสุมังคล์

พระมหาอภิมงคล อภิวรเมธี

วัดศรีสุมังคล์

ศิลปกรรม

นายกิตติศักดิ์ พรหมกุล

พิสูจน์อักษร

นายสุวิทย์ ขาวนอก

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

นายชาญไชย พิมพ์คำ

ไวยาวัจกร วัดเนินพระเนาวนาราม

นายจันทวี ชัยสว่าง

ไวยาวัจกร วัดศรีสุมังคล์

สำนักงาน : 962 หมู่ 9 วัดศรีสุมังคล์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000

โทรศัพท์ : 086 889 4578, 081 717 5293, 087 853 1097

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ ถนนประจักษ์ศิลปาคม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000

โทรศัพท์ : 0-4246-0082

บทบรรณาธิการ

วารสารศึกษิตาลัยฉบับนี้ เป็นปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-เมษายน 2565 และก้าวขึ้นสู่ปีที่ 3 ของวารสาร ซึ่งบทความในวารสารฉบับนี้ เป็นบทความที่มาจากหลายหน่วยงาน ทั้งจากมหาวิทยาลัย โรงเรียน และคณะสงฆ์ แต่ละบทความได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้นิพนธ์ได้แก้ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำแล้ว ทำให้บทความมีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการมากยิ่งขึ้น บทความในฉบับนี้มีทั้งหมด 5 บทความ เป็นบทความด้านพระพุทธศาสนาประยุกต์และด้านศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วย บทความวิชาการ 1 บทความ และบทความวิจัย 4 บทความ ได้แก่ บทความวิชาการเรื่อง “การประยุกต์ใช้มรรยาธรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัว” โดย พระครูบูรพาธรรมประทีป (ไทยสวัสดิ์ อดตทีโป) บทความวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” โดย พระครูปัญญาธรรมานุกิจ (ไทย ปญญาโร) และวุฒิชัย ภาระพงษ์ บทความวิจัยเรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา จังหวัดหนองคาย” โดย อนันต์ คติยะจันทร์และคณะ บทความวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1” โดย กิจนิภา เชื้อคำฮอด และบทความวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” โดย นิยม ขาดิสภาพ

ขอบคุณผู้นิพนธ์บทความทุกท่าน ที่ส่งบทความมาตีพิมพ์ ขอขอบคุณกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้สละเวลากลับกรองบทความ ชี้แนะ แก้ไข ทำให้บทความมีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณกองบรรณาธิการทุกท่าน ที่ได้สละเวลาในการตรวจทานต้นฉบับ ส่งบทความให้ผู้นิพนธ์แก้ไข ส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จัดรูปเล่ม ประสานงานกับโรงพิมพ์ จนวารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

(พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ, ผศ.ดร.)

บรรณาธิการบริหาร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กองบรรณาธิการ	ก-ค
บทบรรณาธิการ	ง
สารบัญ	จ-ฉ
บทความวิชาการ	
การประยุกต์ใช้ฆราวาสธรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัว APPLYING GHARAVASA DHAMMA TO STRENGTHEN FAMILY INSTITUTION พระครูบูรพาธรรมประทีป (ไทยสวัสดิ์ อดตทีโป)	1-14
บทความวิจัย	15-26
การจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย LEARNING MANAGEMENT OF MONKS TOWARDS PROMOTING DESIRABLE CHARACTERISTICS JUNIOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS OF RAJAPRAJANUKROH 14 SCHOOL, MUANG NONGKHAI DISTRICT, NONGKHAI PROVINCE พระครูปัญญารธรรมานุกิจ (ไทย ปญญารโธ), วุฒิชัย ภาระพงษ์	
ศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา จังหวัดหนองคาย STUDY THE LEARNING CULTURE OF STUDENTS IN THE CRISIS "COVID-19" AT PHRATHATBANGPHUANWITTAYA SCHOOL NONGKHAI PROVINCE อนันต์ คติยะจันทร์, พระสมุห์หัตถพร ปิยธมโม (คำเพชรดี), พระมหานิพัทธ์ จีรวฑฒโน (วงศ์อนุ), พระมหาเอกชัย วิสุทโธ (โคตรสุนทร), สมพงษ์ แสนคุณท้าว	27-40

รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษา ในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1	41-54
MORAL AND ETHICAL PROMOTION MODEL FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS IN MUANG NONGKHAI DISTRICT WITH BUDDHIST METHOD SCHOOL PROJECT OF NONGKHAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE OFFICE AREA 1	
กัจฉิกา เชื้อคำฮัด	
พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย	55-68
THE LEARNING BEHAVIORS OF SECOND LANGUAGE TO ENHANCE LEARNING SKILL IN 21 ST CENTURY OF SECOND SCHOOL: A CASE STUDY OF NONGKHAI WITTAYAKARN SCHOOL, MUANG DISTRICT, NONGKHAI PROVINCE	
นิยม ชาติสุภาพ	
ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารศึกษิตาลัย	69-69
คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ	70-82

การประยุกต์ใช้ฆราวาสธรรม
เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัว*

APPLYING GHARAVASA DHAMMA TO STRENGTHEN FAMILY INSTITUTION

พระครูบูรพาธรรมประทีป (ไทยสวัสดิ์ อดตทีโป)

Phrakhruburaphathamprathip (Thaisawat Attatheepo)

วัดบูรพาาราม อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม

Wat Burapharam, Renu Nakhon District, Nakhon Phanom Province, Thailand.

E-mail: pthiyswasdixttthipo@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมสำหรับสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัว โดยเป็นการศึกษาจากเอกสาร การศึกษาพบว่า สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานแรกที่สุดและมีความสำคัญยิ่งของสังคม เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของสถาบันทั้งหลาย ในสังคมโลกาภิวัตน์นี้ สถาบันครอบครัวควรทำหน้าที่ให้การศึกษาและความรู้แก่สมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ ยังต้องทำหน้าที่ในด้านเศรษฐกิจและทำหน้าที่อบรมสั่งสอนสมาชิกให้เป็นพลเมืองดี แต่ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาและสถาบันเศรษฐกิจได้เข้ามามีบทบาทแทนสถาบันครอบครัว ในด้านการให้การศึกษาและผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคขึ้นจำหน่ายแก่สมาชิกในสังคม จึงทำให้บทบาทของสถาบันครอบครัวลดลง การเปลี่ยนแปลงของครอบครัวทั้งด้านโครงสร้างและพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ และสัมพันธภาพภายในครอบครัวเสื่อมถอย ทำให้บรรยากาศในครอบครัวขาดความอบอุ่น ยังผลให้เกิดปัญหาหลายอย่างตามมา เช่น ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวแตกแยก ความขัดแย้งระหว่างคู่สมรส การหย่าร้าง ความรุนแรงในครอบครัว การเสพติด และการเล่นการพนัน เป็นต้น ดังนั้น การนำหลักฆราวาสธรรมมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาภายในครอบครัว จึงเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง เพราะหลักธรรมนี้สามารถปลูกฝังสร้างค่านิยมให้สมาชิกในครอบครัวได้ตระหนักรู้และเห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัว คือ (1) สัจจะ ความซื่อสัตย์ต่อกัน (2) ทมะ การฝึกตน (3) ขันติ ความอดทนอดกลั้น (4) จาคะ การเสียสละ แบ่งปันและการมีน้ำใจ หลักฆราวาสธรรมนี้จึงเป็นหลักปฏิบัติของฆราวาสผู้อยู่ครองเรือนโดยตรง ที่ช่วย

* Received: 23 April 2022; Revised: 28 April 2022; Accepted: 29 April 2022

ควบคุมให้สมาชิกมีความสามัคคี ทำให้ชีวิตคู่มีความสุข แล้วสถาบันครอบครัวก็จะเกิดความเข้มแข็งมากขึ้น

คำสำคัญ: สถาบันครอบครัว, ครอบครัวเข้มแข็ง, หลักพราวาสธรรม

Abstract

This article aims to apply the principles of Gharavasa Dhamma to strengthen family institution by studying the documents. The study found family institution was the first and most fundamental institution of society because it was the starting point of all institutions. In this globalization, the family institution served to provide education and knowledge. It also served in the economy and perform duties in teaching members of family to be good citizens. Whereas at present, educational institution and economic institution have taken the roles of family institution in providing education and producing consumer goods for sale to members of society. As a result, the role of the family institution has been reduced. Changes in the family structure and behavior in life made the family was unable to function perfectly and family relationships deteriorated causing the family atmosphere to lack warmth. Thus resulting in problems of various family institution was such as; conflicts between family members, divisive problems, conflicts between spouses, divorce, family violence, problems with addiction and gambling, etc. Therefore, the Gharavasa Dhamma can be applied in solving problems for family members perfectly because this Dhamma can instill values to realize and approach the importance of the family, namely: (1) Sacca, truthfulness or loyalty to one another, (2) Dama, self-restraint, (3) Khanti, tolerance or patience (4) Caga, sacrifice, sharing, or distribution of gifts. This Gharavasa Dhamma was the direct practice of the layperson who lives in the house. It was a principle that helped control people to have harmony, making the married life of the householder have peace, and the family institution to be strengthened.

Keywords: Family Institution, Strengthened Family, Gharavasa Dhamma

บทนำ

สังคมโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวของไทยค่อนข้างห่างเหินกันมากขึ้น อันเนื่องมาจากความเร่งรีบในการประกอบอาชีพ ทำให้สถาบันครอบครัวกลายเป็นสถาบันพื้นฐานเมื่อเทียบกับสถาบันอื่นในทางสังคมที่จะสานความสัมพันธ์ของผู้คนให้แน่นแฟ้นดังเดิมหรือมากกว่าเดิม (ปริศนา กาญจนกันทร์และสุพรรณิ ไชยอำพร, 2562) อัตลักษณ์ของครอบครัวมีลักษณะความเป็นสากลและเป็นกลุ่มสังคมที่สมาชิกมีความสัมพันธ์กันทางการสืบสายโลหิต ทุกสังคมจะมีสถาบันครอบครัวแต่อาจแตกต่างกันในรูปแบบและบรรทัดฐานในการดำรงชีวิตของผู้คนในครอบครัว (ณรงค์ เสงี่ยมประชา, 2538) ครอบครัวมีบทบาทที่สำคัญในด้านชุมชน ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง สังคมไทยให้การสนับสนุนและส่งเสริมสถาบันครอบครัวเป็นอย่างดี มีหลักเกณฑ์การป้องกันและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการครองเรือนไว้ได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ที่วางแนวปฏิบัติของสมาชิกในครอบครัวไว้ในแต่ละฐานะบุคคล ที่เรียกว่า หลักทศ 6 ที่บอกหน้าที่ของบิดามารดาพึงปฏิบัติต่อบุตรธิดา และหน้าที่ของบุตรที่พึงปฏิบัติต่อบิดามารดา (ที.ปา. (ไทย) , 11/201/204) โครงสร้างของการครองเรือนในแต่ละสังคมอาจมีความแตกต่างกันออกไป แม้ในด้านศาสนากียอมรับความสำคัญของสถาบันการครองเรือนเช่นกัน

หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาได้ส่งเสริมให้มีความเชื่อมั่นในสถาบันการครองเรือนหรือแม้แต่กฎหมายของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ยังวางกฎเกณฑ์ไว้ควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการครองเรือนไว้เช่นเดียวกัน (ก่อ สวัสดิพานิชย์, 2519) ในบางสถานการณ์ก็มีเรื่องต่าง ๆ เกิดขึ้นกับสถาบันการครองเรือน ไม่ว่าจะเป็นคนที่อยู่ในสถาบันนั้น ๆ โดยตรง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นต้นเหตุ แต่ถ้การครองเรือนเข้มแข็งและสมบูรณ์ ทำตามหน้าที่ของตนได้อย่างสมบูรณ์ สถาบันครอบครัวก็สามารถอบรมสั่งสอนดูแลบุตรธิดาให้ดำรงอยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ได้ เพราะเหตุว่ามนุษย์เป็นผู้สร้างสังคม สังคมจะสงบและผู้คนจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของสมาชิกที่ดี ครอบครัวเป็นสถาบันหน่วยย่อยที่สุดของสังคม ที่มีบทบาทและอิทธิพลสำคัญในการขัดเกลาบุคลาการในสังคม สถาบันครอบครัวมีคุณสมบัติพิเศษที่แตกต่างจากสถาบันอื่น ๆ คือ เป็นสถาบันแรกที่สุดที่บุคคลได้มีโอกาสสานสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ การครองเรือนจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในการได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกในครัวเรือนด้วย เมื่อสถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็ง บุคคลก็สามารถครองเรือนได้อย่างสมบูรณ์ อันจะนำมาซึ่งความเป็นปึกแผ่นของการครองเรือนและสังคมโดยรวม

ความหมายของฆราวาสธรรม

หลักฆราวาสธรรม 4 คือ หลักธรรมสำหรับการครองเรือน เป็นหลักธรรมสำหรับของผู้ครองเรือนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตทางโลก มีองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่

1) สัจจะ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ต่อกัน ผู้ครองเรือนจำต้องมีความซื่อสัตย์ต่อกัน เช่น สามีกับภรรยาในฐานะที่เป็นคู่ชีวิตของกันและกัน ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่ฝืนทำชั่วทั้งปวง

2) ทมะ ได้แก่ ความข่มใจของตน เช่น พยายามข่มใจไม่ให้มีเรื่องทะเลาะกัน ข่มใจไม่ให้หลงมัวเมาในสิ่งไม่ดีหรือในสิ่งที่จะเป็นเหตุให้เกิดความไม่สงบสุขขึ้นในครอบครัว และข่มใจที่จะไม่เล่นอบายมุข มีการพนัน เป็นต้น

3) ขันติ ได้แก่ ความอดทน อดทนต่อความยากลำบากในการประกอบอาชีพ การเลี้ยงดูบุตรหลาน อดทนต่อสิ่งที่สร้างความลำบาก เช่น เมื่อเกิดการทะเลาะกันขึ้น เป็นต้น ขันติเป็นความอดทนรูปแบบหนึ่งที่ช่วยระงับการจองเวร

4) จาคะ ได้แก่ การเสียสละ การแบ่งปันสิ่งของ ๆ ตนให้แก่ผู้อื่น เสียสละความสุขส่วนตัวให้กับผู้อื่น (ส.ส. (ไทย) , 15/845/316)

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ให้ความหมายของฆราวาสธรรมไว้ว่า ฆราวาสธรรม คือ หลักธรรมสำหรับการครองเรือน, ธรรมของผู้ครองเรือน มี 4 อย่างคือ

1) สัจจะ ความจริง เช่น ซื่อสัตย์ต่อกัน

2) ทมะ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์ บังคับตนเอง ปรับตัวเข้ากับงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้

3) ขันติ ความอดทน

4) จาคะ ความเสียสละ เพื่อแผ้ว แบ่งปัน มีน้ำใจ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2560)

พุทธทาสภิกขุ ได้ให้ความหมายของฆราวาสธรรมไว้ 2 ประการ คือ

1) เป็นธรรมธรรมาที่จะต้องประพฤติปฏิบัติสัจจะ หมายถึง ซื่อตรงต่อเพื่อนฝูง ซื่อตรงต่อลูกเมีย ซื่อตรงต่อเวลา ซื่อตรงต่อการทำงาน ทมะ หมายถึง ข่มใจ อย่าให้เกิดโทสะ อย่าให้เกิดความรักหรือความเกลียด ขันติ หมายถึง อดทนต่อความร้อน ความหนาว ความเหนื่อย อดทนต่อคำตำรา จาคะ หมายถึง การให้ทาน รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนบ้าน มิตรสหาย

2) เป็นธรรมที่ใช้เป็นหลักในการที่จะนำไปสู่การปฏิบัติธรรมข้ออื่น ๆ ให้สำเร็จ สัจจะ หมายถึง ความจริงใจ ความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติในสิ่งนั้น เมื่อจะทำสิ่งใดหรือปฏิบัติธรรมข้อใดแล้ว ก็ควรตั้งใจจริง ทำอย่างสุดความสามารถ ทำให้งานที่สุด ดุจพระพุทธเจ้าทรงทำความเพียรเพื่อตรัสรู้ ได้ตั้งสัจจาธิษฐาน

ว่า แม้จะเหลือเพียงแต่กระดูก ก็จะไม่ลุกขึ้นจากที่นั่น ถ้าไม่บรรลุสัมมาสัมโพธิญาณ ในการศึกษาเล่าเรียนก็เหมือนกัน ถ้ามีสัจจะหรือสัจจาธิฐาน คือทำให้มันจริง ๆ ตั้งใจจริง ๆ ก็จะช่วยให้ทุกคนประสบความสำเร็จสมดังที่ตั้งใจ หมด หมายถึง บังคับตัวเอง บังคับใจตนเอง ไม่ให้หลงไปตามแรงของสิ่งที่มายั่ว ซึ่งแม้จะยากเย็นเพียงใดก็ต้องพยายามบังคับให้ได้ ในการบังคับนั้นต้องใช้ไหวพริบและความฉลาดเข้าต่อสู้ เพราะจิตใจเมื่อถูกบังคับก็จะขัดแย้งยิ่งกว่าช่างที่ตมมันเสียอีก ซึ่งการบังคับจิตใจของตนเอง มี 2 วิธีด้วยกัน กรณีแรกคือ การปลอมประโลมจิตใจค่อยปลอมโยน กรณีที่สอง คือ การบังคับโดยตรง การตั้งใจไม่ให้น่าในสิ่งนั้น ซึ่งทั้ง 2 วิธีนี้ ต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ชนิด ครั้นเมื่อมีหมดแล้วยังต้องใช้ขันติเข้ารองรับ ต้องอดทนต่อการบีบคั้นของกิเลส ไม่ว่าจะเป็นราคะ โทสะ โมหะ หรืออื่น ๆ ต้องใช้ความอดทน อย่าหลงไปตามสิ่งยั่วหรือกิเลส จาคะ หมายถึง บริจาคออกไป สละสิ่งที่ไม่ต้องการที่มีอยู่ในจิตใจให้หลุดออกไป ระบายความสับสนวุ่นวายออกไปจากจิตใจ อาจจะโดยการสวดมนต์หรือการพักผ่อนให้ถูกวิธีขรवासธรรม คือสัจจะ หมด ชนิด จาคะ นี่เป็นเครื่องมือกำจัดมาร เป็นเครื่องมือที่จะสร้างสิ่งที่ปรารถนาในทุกกรณี ไม่ใช่เฉพาะเป็นธรรมของขรवासเท่านั้น แม้แต่บรรพชิตที่ต้องการจะบรรลุมรรคผลนิพพาน ก็ยังต้องใช้ธรรมข้อนี้ด้วยเช่นกัน (พุทธทาสภิกขุ, 2523)

ทตตชีโว ภิกขุ ได้กล่าวไว้ว่า ขรवासธรรม เป็นธรรมที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นขรवासที่ศักดิ์สิทธิ์ ที่มีคุณธรรม และยังได้ให้ความหมายพร้อมทั้งอธิบายถึงความหมายของขรवासธรรมแต่ละข้อดังนี้

ข้อที่ 1 สัจจะ หมายถึง ความสัตย์ ความซื่อ แบ่งตามศัพท์ได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1) มีความจริง (จริงคือไม่เล่น)
- 2) มีความตรง (ตรงคือความประพฤติทางกาย วาจา ตรง ไม่บิดพลิ้ว ไม่บ่ายเบี่ยง)
- 3) มีความแท้ (แท้คือไม่เหลวไหล)

ในทางปฏิบัติ สัจจะ หมายถึง ความจริงใจ คือ ถ้าทำอะไรแล้วทุ่มหมดตัว ซึ่งถ้าแบ่งในทางปฏิบัติ จะแบ่งได้ 5 ลักษณะ คือ

- 1) จริงต่อหน้าที่ คือไม่ว่าตนเองมีหน้าที่อะไรก็ทุ่มเทและทำหน้าที่นั้นให้ดีที่สุด
- 2) จริงต่อการทำงาน คือถ้าได้รับมอบหมายงานอะไรมาก็ตามที่ ก็ตั้งใจทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ แม้ว่าจะงานนั้นจะไม่ใช่งานที่สำคัญหรืองานที่ใหญ่โตก็ตาม
- 3) จริงใจกับเวลา หมายถึงใช้เวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ให้คุ้มค่าที่สุดที่สุด
- 4) จริงต่อบุคคล หมายถึงคบกับใครก็ต้องมีความจริงใจ ไม่ใช่คบเพื่อหวังผลประโยชน์
- 5) ตรงต่อความดี หมายถึงไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม จะต้องมีความดีคอยกำกับอยู่เสมอ ไม่ทำให้คนอื่นได้รับความเดือดร้อน

ข้อที่ 2 ทมะ หมายถึง พยายามปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ขจัดนิสัยที่ไม่ดีออกไปเสียจากตนเอง พยายามฝึกหัดบังคับใจตนเอง โดยเริ่มจากบังคับที่ละเล็กทีละน้อย เมื่อทำบ่อย ๆ ครั้ง ก็จะทำให้เกิดเป็นนิสัย

ข้อที่ 3 ขันติ คือความอดทนซึ่งเป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งทางจิตใจ ขันติมี 4 ลักษณะ คือ

1) อดทนต่อความลำบากตรากตรำ ได้แก่ อดทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศภูมิประเทศที่ทุรกันดาร สามารถอดทนได้ไม่ย่อท้อ

2) อดทนต่อความทุกข์เวทนา คืออดทนต่อความเจ็บไข้ได้ป่วย

3) อดทนต่อความเจ็บใจ คืออดทนต่อการกระทบกระเทือนเปรียบเปรย การทำให้เจ็บอกเจ็บใจ

4) อดทนต่ออำนาจกิเลส คือการไม่เอาแต่ใจตนเอง ไม่ยอมสยบต่อความฟุ้งเฟ้อต่าง ๆ และเป็นข้อที่ต้องใช้ความอดทนมากที่สุด

ข้อที่ 4 จาคะ หมายถึงความเสียสละ ตัดใจตัดกรรมสิทธิ์ของตน ตัดความยึดถือ ความเสียสละมี 2 นัย คือ

1) สละวัตถุ หมายถึง การแบ่งปันกันกิน แบ่งปันกันใช้ รวมทั้งการทำบุญให้ทาน

2) สละอารมณ์ หมายถึง ไม่ผูกโกรธใคร ไม่พยาบาท

การฝึกคุณธรรมทั้ง 4 ประการ คือ สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ อย่างสม่ำเสมอ จะทำเป็นผู้ที่มีจิตใจผ่องใส แม้จะเป็นฆราวาสก็จะมีคุณค่าที่ดีในตัวเอง (ทัตตชีโวภิกขุ, 2529)

สรุปได้ว่า ฆราวาสธรรม คือธรรมสำหรับผู้ครองเรือน มี 4 ข้อ ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ ซึ่งหลักธรรมทั้ง 4 ข้อนี้ มีประโยชน์เกื้อกูลต่อชีวิตการครองเรือน เมื่อนำไปประพฤติปฏิบัติแล้วจะอำนวยผลให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็ง และส่งผลให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

แนวคิดความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันหลักและเป็นพื้นฐานแรกในการพัฒนาคุณภาพคน ถือได้ว่าเป็นหน่วยย่อยที่เล็กที่สุดของสังคม แต่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากครอบครัวเป็นแหล่งหล่อหลอมคุณค่าชีวิต และบ่มเพาะคุณลักษณะทั้งดงามของความเป็นมนุษย์ให้กับสังคม องค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดให้ “ปี 2537 เป็นปีครอบครัวสากล” (1994 International Year of the Families) ซึ่งได้กระตุ้นให้ทั่วโลกเห็นความสำคัญของครอบครัว รวมทั้งในการประชุมระหว่างภูมิภาคขององค์การสหประชาชาติด้าน

ครอบครัวที่กรุงบราติสลาว่า ประเทศสโลวาเกีย เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2538 ได้กำหนดให้มีการดำเนินการต่อไปเกี่ยวกับการพัฒนาครอบครัว โดยกำหนดให้วันที่ 15 พฤษภาคมของทุกปี เป็นวันครอบครัวสากล เพื่อเป็นการสังเกตการณ์เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ครอบครัวทั่วโลก ส่วนในประเทศไทยได้มีการตระหนักและให้ความสำคัญต่อสถาบันครอบครัว โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2533 (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2559) แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่สถาบันครอบครัวของหน่วยงานภาครัฐ และยังกำหนดอีกหลายวัน ให้เป็นวันกิจกรรมของครอบครัว เช่น วันที่ 14 เมษายนของทุกปี เป็นวันครอบครัว และทุกวันอาทิตย์เป็นวันครอบครัวแข็งแรง (Healthy Family Day) ของสังคมไทย

ปัจจุบัน ครอบครัวไทยตกอยู่ในภาวะวิกฤติมากมาย โครงสร้างและรูปแบบครอบครัวซึ่งเคยเป็นครอบครัวขยาย กลายเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ทิศทางสังคมที่เคยเป็นครอบครัวอบอุ่น มีความผูกพันแบบระบบเครือญาติ มีความเกื้อกูล เอื้ออาทร และการอบรมกล่อมเกลอบุตรหลาน อ่อนแอลง ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาสัมพันธภาพภายในครอบครัวเสื่อมถอยลง ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง ปัญหาผู้สูงอายุถูกปล่อยให้อยู่ตามลำพัง ปัญหาปฏิสัมพันธ์ของครอบครัวที่มีต่อชุมชนและสังคม มีแนวโน้มลดลง (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2547) จากข้อมูลดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นภาวะวิกฤติของครอบครัวไทย ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อสร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง อันจะส่งผลให้ชุมชนและสังคมน่าอยู่

การสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัวนั้น มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

รศ.ดร.ดุชนิ โยเหลา กล่าวว่า ครอบครัวสุขภาพดี จะต้องมีความสัมพันธ์ร่วมกันดังนี้ 1) มีความรักและการยอมรับ หมายถึง สมาชิกในครอบครัวแสดงความรัก ความชื่นชมยินดีต่อกัน ให้ความร่วมมือร่วมใจกันมากกว่าการแข่งขันชิงดีกัน 2) มีการสื่อสารทางบวก หมายถึง แสดงความจริงใจ เปิดเผยและยอมรับกันและกัน ความขัดแย้งใด ๆ ที่เกิดขึ้นต้องแสดงออกอย่างเหมาะสม 3) ความยืดหยุ่น หมายถึง มีการใช้เวลาร่วมกัน ช่วยกันทำงานบ้านโดยแบ่งหน้าที่กันทำ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล 4) การกำหนดคุณค่าและมาตรฐานในครอบครัว หมายถึง มาตรฐานความเชื่อ พ่อแม่เป็นแบบอย่างของลูก มีข้อตกลงและนำไปปฏิบัติ 5) ความสามารถในการเผชิญปัญหา หมายถึง เมื่อครอบครัวมีปัญหา สามารถหาทางออกได้และสมาชิกให้กำลังใจแก่กันและกัน (รศ.ดร.ดุชนิ โยเหลา และคณะ, 2545)

วิชัย เทียนถาวร และทัศนภรณ์ ขำปัญญา กล่าวถึงครอบครัวที่เข้มแข็งมีลักษณะ 13 ประการ ได้แก่ 1) มีการสื่อสารสัมพันธ์ที่จริงใจและเปิดเผย 2) มีความเชื่อใจและเคารพซึ่งกันและกัน 3) มีความทะนุถนอม ห่วงใย เกื้อกูลต่อกัน 4) มีความสนุกสนานรื่นเริงร่วมกัน 5) มีความปลอดภัยจากความโหดร้าย

หาารุณต่าง ๆ 6) มีความยึดหยุ่นประนีประนอม 7) มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ 8) มีความรับผิดชอบและตัดสินใจร่วมกัน 9) มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน 10) มีความเกื้อกูลระหว่างสมาชิกทุกวัย 11) มีความสามารถในการจัดการแก้ไขปัญหาในภาวะคับขันและขัดแย้ง 12) มีความเกื้อกูลแก่ครอบครัวอื่นและเพื่อนบ้าน 13) มีการฉลองและแสดงความยินดีในโอกาสต่าง ๆ ร่วมกัน (วิชัย เทียนถาวร และทัศนารณ ขำปัญญา, 2543)

รศ.พญ.จรวพร สุภาพ กล่าวถึงคุณลักษณะของครอบครัวแข็งแรง ของกรมอนามัยไว้ 10 ประการ ดังนี้ คือ 1) สมาชิกในครอบครัวงดเว้นจากอบายมุข 2) ครอบครัวมีสัมมาอาชีพ มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพในครอบครัว 3) ไม่มีความรุนแรงในครอบครัว 4) สมาชิกในครอบครัวมีการรับประทานอาหารร่วมกัน อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 มื้อ 5) มีบ้านมั่นคง แข็งแรง และสะอาด 6) สมาชิกในครอบครัวมีการช่วยเหลืองานบ้านสม่ำเสมอ 7) สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสทำกิจกรรมนอกบ้าน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง 8) สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสประกอบศาสนกิจร่วมกัน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง 9) องค์ประกอบของสมาชิกในครอบครัว ประกอบด้วย สามี ภรรยา หรือ พ่อ แม่ และลูกที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะอยู่พร้อมหน้ากัน 10) สมาชิกในครอบครัวเป็นที่ยอมรับของชุมชน 11) สมาชิกในครอบครัวอยู่ร่วมกันทั้ง 3 วัยในบ้านเดียวกัน หรือบริเวณเดียวกัน 12) ครอบครัวที่มีเด็กปฐมวัย จะต้องมีการรวมอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- ร้องเพลงกล่อมลูก/เด็ก อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง
- เล่านิทานให้ลูก/เด็ก ฟัง อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง
- เล่นกับลูก/เด็ก อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง
- ทารกได้รับการเลี้ยงดูด้วยนมแม่ อย่างน้อย 6 เดือน (รศ.พญ.จรวพร สุภาพ, 2563)

จากแนวคิดของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า ครอบครัวเข้มแข็ง คือการที่สมาชิกมีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน เข้าใจห่วงใยกัน รักกัน ทำกิจกรรมในครอบครัวร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เมื่อครอบครัวมีปัญหา สมาชิกครอบครัวสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม มีพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ ทำให้มีการปรับตัวไปในทางทิศทางส่งเสริมให้ครอบครัวมีความสุขและเข้มแข็ง นอกจากนั้นสมาชิกครอบครัวที่มีความสุข มักมองข้ามความบกพร่องของสมาชิกอื่นในครอบครัว ไม่จ้องจับผิดกัน มีความรู้สึกอยากช่วยเหลือกัน อยากทำให้ผู้อื่นพึงพอใจ และมีความสุข และสมาชิกครอบครัวมีการกำหนดเป้าหมายในชีวิตร่วมกัน

การประยุกต์ใช้หลักขรวาสธรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัว

ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ได้ก่อให้เกิดปัญหาหรือความขัดแย้งขึ้นมากมายเช่นกัน โดยเฉพาะปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มีระยะห่างมากขึ้น อันเนื่องมาจากความเร่งรีบในการประกอบสัมมาอาชีพ ในมุมมองทางพระพุทธศาสนาจึงได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่าความขัดแย้งนี้เป็นเรื่องปกติของมนุษย์ แต่จะต้องแสวงหาหนทางว่าจะทำอย่างไรจึงจะสามารถบูรณาการความขัดแย้งให้ก่อประโยชน์สูงสุด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะสิ่งทั้งหลายมีความแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวจะทำให้เกิดความขัดแย้งกัน (พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต), 2546) ปัญหาของการครองเรือนประการหนึ่ง เกิดเพราะระบบของสังคมเปลี่ยนไป พ่อแม่เคยเข้าวัดและชักชวนให้ลูกหลานไปวัดเจกเช่นสมัยก่อน แต่ปัจจุบันนี้พ่อแม่ของเด็กไม่ได้เข้าวัด จึงไม่ได้รับเอาวิถีชีวิตแบบชาวพุทธมาถ่ายทอดให้ลูกหลานได้อย่างเหมาะสม ปัญหาที่เกิดขึ้นจากเด็กในปัจจุบันนี้ ได้รับผลกระทบมาถึงการครองเรือนในสังคมโลกาภิวัตน์ที่กำลังเป็นอยู่ เพราะการพัฒนาประเทศนั้นเน้นทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเพียงฝ่ายเดียว ได้ทำลายระบบการครองเรือนจนแตกสลาย (วัลลภ ตังคณานุรักษ์, 2534) มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัว มีลักษณะเป็นที่รองรับเคราะห์กรรมทางสังคมที่เป็นปัญหาอย่างหนักในยุคสังคมสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกิดเป็นการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ภายในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวไม่มีเวลาให้แก่นกันและกัน พ่อแม่ต้องทำงานนอกบ้านขาดการดูแลให้ความอบอุ่นแก่คนในครอบครัว” (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2541)

ในเบื้องต้นนี้ สมาชิกในสถาบันครอบครัวมีความสำคัญต่อกันและกันในการโอบอุ้มให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นไปอย่างสมานฉันท์ เพราะสังคมไทยส่วนใหญ่เป็นสังคมพุทธ ดังนั้นสถาบันครอบครัวจึงควรสร้างครอบครัวให้แข็งแกร่งตามแนวทางพระพุทธศาสนา โดยหลักธรรมที่สอดคล้องกับการใช้ชีวิตของฆราวาสในปัจจุบันนั้นคือ ขรวาสธรรม 4 ซึ่งสมาชิกทุกคนในครอบครัวจึงควรเพิ่มหลักในการฝึกตนตามแบบขรวาสธรรม เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในสถาบันครอบครัว พร้อมทั้งส่งเสริมการให้สมาชิกเห็นความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน มีทักษะการใช้ชีวิตอย่างสร้างสรรค์ เพื่อจะได้ลดความขัดแย้ง ความรุนแรง และความแตกแยกในสถาบันครอบครัว แล้วหันมาใช้สัมมาวาจาต่อกันนั่นเอง

การครองเรือนในสังคมไทยอยู่กันแบบครอบครัวมาช้านาน ประกอบไปด้วยพ่อแม่และลูก ๆ รวมไปถึงญาติพี่น้องทางสามีและภรรยาที่ตนเองเข้าไปอาศัยอยู่ ทว่า ยุคเทคโนโลยีในปัจจุบัน เมื่อเกิดปัญหาในครัวเรือน ไม่ว่าจะเป็นการหย่าร้าง ปัญหาความกดดันทางเศรษฐกิจ ปัญหาค่าครองชีพ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในชุมชนเมือง ทำให้สมาชิกในครัวเรือนต้องทำงานนอกบ้านมากขึ้น เวลาที่จะเอาใจใส่สมาชิกในครอบครัวน้อยลง ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการเรียน หัวหน้า

ครอบครัวมีเวลาให้น้อยลง และปัญหาการหย่าร้าง การครองเรือนในยุคปัจจุบันจึงมีความเปราะบาง การครองเรือนนั้นจะต้องเอาใจใส่กันมากขึ้น ต้องให้ความสำคัญกับสมาชิกทุกคน เพราะการอยู่ร่วมกัน ต้องมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นเป็นเรื่องธรรมดา โดยเลือกไม่ได้ว่าจะเป็นคนดี หรือคนไม่ดี แต่ในพระพุทธศาสนาได้วางหลักการในการอยู่ร่วมกันว่า หลักธรรมหนึ่งที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกันคือ ทิศ 6 ประการ ซึ่งได้ให้ความสำคัญในทุกระดับชั้น ทั้งในฐานะพ่อบ้าน แม่บ้าน หรือลูกบ้าน ก็ต้องให้ความรัก ความอบอุ่นและให้กำลังใจในเวลาที่เหมาะสม เพราะสถาบันครอบครัวและชุมชนจะมีสถานภาพทางสังคมอย่างไร ขึ้นอยู่กับการกำกับของศีลธรรม (พระมหาบุญเพียร ปุณณวิริโย, 2544) นอกจากนี้ ยังมีหลักธรรมที่สำคัญประการหนึ่ง ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว คือ ขรรยาวาสนธรรม 4

หลักขรรยาวาสนธรรมหรือธรรมของผู้ครองเรือนนั้น คือ สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ (ส.ส. (ไทย), 15/246/354) เมื่อสมาชิกในครอบครัวได้ประพฤติธรรมปฏิบัติตามทั้ง 4 ข้อแล้ว ย่อมประสบความสำเร็จและแก้ไขปัญหาอุปสรรคและเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นภายในครอบครัวได้เป็นอย่างดี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสถาบันครอบครัวได้ดังนี้

1. สัจจะ (Truthfulness)

สัจจะ คือ ความซื่อสัตย์ ความจริงใจ ความซื่อตรงต่อกัน ซึ่งก็คือ “ความรับผิดชอบ” ต่อคำพูด ต่อการกระทำ เป็นหลักสำคัญที่จะให้เกิดความไว้วางใจ และไม่ตรีจิตต่อกัน โดยสมาชิกของครัวเรือนในยุคโลกาภิวัตน์ควรมีความซื่อสัตย์ต่อกันทั้งกาย วาจา และใจ จะทำให้เกิดความไว้วางใจกัน (เพชรภรณ์ ประสารน้า และสุวิน ทองปั้น, 2563) สัจจะจึงเป็นวิธีเสริมสร้างครอบครัวให้เข้มแข็งด้วยการซื่อสัตย์ต่อกัน จริงใจต่อกัน ตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบ หากขาดสัจจะเมื่อใด ก็เป็นเหตุให้เกิดความระแวง แคลงใจกัน เป็นจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งและร้าวฉานในครอบครัว สมาชิกในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ บุตรธิดา หรือผู้ที่อยู่อาศัยด้วย ซึ่งเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว จะต้องมีความซื่อสัตย์ มีความจริงใจต่อกัน ทั้งทางกาย วาจา และใจ เมื่อต่างคนต่างมีความจริงใจต่อกัน ก็เกิดความไว้วางใจต่อกัน ไม่ระแวงสงสัย ก็เกิดความสบายใจ ครอบครัวก็มีสุข ส่งผลให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็งขึ้นได้

2. ทมะ (Self-restraint)

ทมะ คือ การรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ของตนเอง เมื่อสมาชิกในสถาบันครอบครัวปฏิบัติตามหลักธรรมนี้แล้ว จะส่งผลให้เกิดสุขภาวะทางจิตใจในด้านการควบคุมอารมณ์ ยับยั้งชั่งใจในด้านต่าง ๆ ที่มากระทบต่อความรู้สึกได้เป็นอย่างดี เนื่องจากในยุคเทคโนโลยีเช่นนี้ หากครอบครัวขาดหลักธรรมข้อนี้ ไม่ยอมเข้าใจและปรับตัวเข้าหากัน จะทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว เพราะขาดการควบคุมอารมณ์ตนเอง ทำให้เกิดบันดาลโทสะได้ง่าย เพราะไม่มีใครที่สามารถเป็นได้ทุกอย่างตามที่ใจตนคิด และไม่สามารถเป็นไปได้อย่างที่ใจคนอื่นต้องการเช่นกัน ดังนั้น จึงต้องยอมรับข้อบกพร่องและ

ความแตกต่างของกันและกันให้ได้ คู่รักหรือครอบครัวหลายครอบครัว เลิกกันด้วยเหตุผลความแตกต่างจนสร้างความเจ็บช้ำน้ำใจให้อีกฝ่ายเป็นอย่างมาก (พระมหาศวิกรณ์ เปมสาลี (ตั้งคำ) และคณะ, 2561) หมดจะ จึงเป็นวิธีเสริมสร้างครอบครัวให้เข้มแข็งในสถานการณ์ปัจจุบันด้วยการรู้จักข่มใจ ไม่ลุแก่อารมณ์ ไม่รื้อฟื้นเรื่องที่เคยบาดหมาง และไม่ผูกโกรธ หากปฏิบัติตามหลักฆราวาสธรรมในข้อนี้แล้ว จะส่งผลให้รู้จักควบคุมอารมณ์ตัวเอง ไม่มีความขัดแย้ง ไม่ก่อให้เกิดศัตรู สามารถยับยั้งตนเองไม่ให้หลงไปทำผิดมีจิตใจที่สงบสุข เพราะฉะนั้น สมาชิกในสถาบันครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นสามีภรรยาหรือลูก ๆ ควรนำหลักธรรมข้อนี้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อจะไม่ให้เกิดความแตกแยกกันในหมู่สมาชิกของครอบครัว เพื่อสร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง ตลอดถึงการนำไปใช้ในการควบคุมอารมณ์ตนเองในทุกสถานการณ์ด้วย

3. ขันติ (Patience)

ความอดทน คือ การปรับตัวให้ดำรงอยู่ได้ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก เป็นความอดกลั้นต่อความหนักและความร้ายแรงทั้งหลาย ชีวิตของผู้อยู่ร่วมกันภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ นอกจากจะยอมรับความแตกต่างทางอุปนิสัยแล้ว บางครั้งอาจมีเหตุรุนแรงทางวาจาหรือกิริยาอาการ จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เมื่อเกิดเหตุเช่นนี้ อีกฝ่ายหนึ่งจะต้องรู้จักอดกลั้นระงับใจ ไม่ก่อเหตุให้เรื่องลุกลามกว้างขยายต่อไป ความร้ายจึงจะระงับลงไป นอกจากนี้ ยังจะต้องมีความอดทนต่อความลำบากและเรื่องขุ่นเคืองใจต่าง ๆ ในการประกอบกิจการงานอาชีพ เป็นต้น โดยเฉพาะเมื่อเกิดภัยพิบัติ ความตกต่ำคับขัน ก็ควรใช้สติอดกลั้น ใช้ปัญญาหาทางแก้ไขเหตุการณ์ให้ลุล่วงไปด้วยดี เพราะในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูง หากสมาชิกในครัวเรือนที่ขาดความอดทน ย่อมไม่อาจประคับประคองให้รอดพ้นจากเหตุร้ายต่าง ๆ อันเป็นประดุจมรสุมแห่งชีวิตไปได้ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2555) สถาบันครอบครัวซึ่งประกอบด้วยสามีภรรยา บุตรธิดา ปู่ย่าตายาย การอยู่ร่วมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ความยุ่งยากที่จะหลีกเลี่ยง ก็คือการกระทบกระทั่งกันทางวาจา เพราะฉะนั้น ขันติจึงเป็นหลักธรรมในการสร้างภูมิคุ้มกันจิต ให้สามารถรับมือกับสิ่งที่ไม่พอใจหรือสิ่งที่พอใจ เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีหลักธรรมข้อนี้ในจิตใจแล้ว ก็จะส่งผลให้รู้จักหักห้ามใจตัวเอง รู้จักอดกลั้นระงับใจไม่ก่อเหตุให้เรื่องขยายใหญ่ เรื่องร้ายที่น่าจะลุกลามก็จะระงับสงบลงด้วยหลักขันติ ขันติจึงเป็นวิธีเสริมสร้างครอบครัวให้เข้มแข็งด้วยการอดทนต่อความลำบาก อดทนต่อการถูกกระทบกระทั่งด้วยวาจา อดทนต่อเวทนาต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบ

4. จาคะ (Distribution of Gifts)

จาคะ คือ ความเสียสละ ความเผื่อแผ่ แบ่งปัน ตลอดถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน ชีวิตบุคคลที่จะมีความสุขได้ในทุกวันนี้ จะต้องรู้จักความเป็นผู้ให้ด้วย มิใช่คอยจ้องแต่จะเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียว การให้ในที่นี้ มิใช่หมายถึงเฉพาะแต่เพียงการเผื่อแผ่แบ่งปันสิ่งของที่มองเห็นและเข้าใจได้ง่าย ๆ เท่านั้น

แต่ยังหมายถึง การให้น้ำใจแก่กัน การแสดงน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน ตลอดจนการเสียสละความพอใจและความสุขส่วนตนได้ เช่น ในคราวที่คู่ครองประสบความทุกข์ ความเจ็บไข้ เป็นต้น ก็เสียสละความสุขความพอใจของตน ขวนขวายช่วยเหลือ เอาใจใส่ดูแล เป็นที่พึ่งอาศัย หรือช่วยให้กำลังใจได้โดยประการใดประการหนึ่งตามความเหมาะสม รวมความว่า เป็นผู้ที่มีจิตใจกว้างขวาง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ ไม่คับแคบเห็นแก่ตัว ชีวิตครอบครัวที่ขาดจากะ ก็คล้ายการลงทุนที่ปราศจากผลกำไร ส่วนที่มีมาแต่เดิมก็ทิ้งที่หรือค่อยร่อยหรอพร่องไป หรือเหมือนต้นไม้ที่ไม่ได้รับการบำรุง ก็มีแต่อับเฉา ร่วงโรย ไม่มีความสดชื่นงอกงาม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2555) จากะ จึงเป็นวิธีเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัว ด้วยการให้กำลังใจแก่กันและกัน รู้จักให้อภัยกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และให้สิ่งของตามโอกาสอันควรแก่กันและกัน เมื่อมีน้ำใจให้แก่กันแล้ว จากนั้นก็ขยายไปสู่พ่อแม่ ญาติมิตร และต่อไปสู่เพื่อนมนุษย์และสังคมอีกด้วย

หากสมาชิกในครอบครัว นำหลักขรवासธรรมทั้ง 4 ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในครอบครัวภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์แล้ว ก็จะทำให้คนในครอบครัวและในวงศ์ตระกูลมีความสมานฉันท์รักใคร่ เกิดความกลมเกลียวกัน มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำให้ชีวิตในการครองเรือน มีความสุขความเจริญมั่นคง ตามสมควรแก่ชีวิตขรवास พระพุทธองค์ยังตรัสสรรเสริญขรवासธรรมว่า “คนผู้อยู่ครองเรือน มีศรัทธาประพฤติธรรม 4 ประการนี้ คือ สัจจะ ทมะ ขันติ และจากะ ตายแล้วย่อมไม่เศร้าโศก” และไม่มีสิ่งใดในโลกนี้ที่สร้างเกียรติยศให้คนเราได้เท่ากับการมี “สัจจะ” ไม่มีสิ่งใดในโลกนี้ที่สร้างปัญญาให้คนเราได้เท่ากับการมี “ทมะ” ไม่มีสิ่งใดในโลกนี้ที่สร้างทรัพย์สมบัติให้คนเราได้เท่ากับการมี “ขันติ” และไม่มีสิ่งใดในโลกนี้ที่สร้างหมู่มิตรให้คนเราได้เท่ากับการมี “จากะ” ไม่มีธรรมะใด ๆ ที่จะใช้สร้างตัวให้ประสบความสำเร็จได้ยิ่งกว่าธรรมะอันประเสริฐ 4 ประการนี้ (ขุ.อิติ. (ไทย), 25/190-191/545) หลักขรवासธรรม 4 ประการนี้ เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นในชีวิต เหมือนกับต้นไม้จะเจริญงอกงาม ต้องมีรากแก้วที่แข็งแรงมั่นคง คือ สัจจะ ต้องมีศักยภาพในการเจริญเติบโตงอกงาม คือ ทมะ ต้องมีความแข็งแรงทนทานต่อแสงแดด วัชพืช และแมลงต่าง ๆ คือ ขันติ ต้องมีเครื่องบำรุงหล่อเลี้ยงบริบูรณ์ เช่น น้ำและอากาศ เป็นต้น ซึ่งช่วยให้เกิดความชุ่มชื้น คือ จากะ สถาบันครอบครัวจึงเปรียบเหมือนต้นไม้ใหญ่ที่ต้องมีรากแก้วที่สมบูรณ์ มีศักยภาพในการเจริญเติบโต มีความทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศ และสามารถดูดซึมสารอาหารขึ้นมาหล่อเลี้ยงลำต้นได้

สรุป

ขรราวาสธรรมเป็นหลักปฏิบัติให้สถาบันครอบครัวมีคุณสมบัติพร้อมในการดำเนินชีวิต หากครอบครัวใดปฏิบัติตามขรราวาสธรรมอยู่เนื่อง ๆ ครอบครัวนั้นก็สามารสร้างเกียรติยศ สร้างปัญญา สร้างทรัพย์สมบัติ และสร้างหมู่ญาติมิตรให้เกิดขึ้นได้ สถาบันครอบครัวสามารถประสบความสำเร็จด้วย กำลังความเพียรของตน หลักขรราวาสธรรม 4 จะก่อให้เกิดความสำเร็จทั้งในชีวิตและครอบครัว หากสมาชิกในครอบครัวมีคุณธรรมนี้ประจำตัวไว้ ก็จะเป็นผู้มีความสำเร็จได้เช่นกัน ธรรม 4 ประการนี้ จึงเป็นหลักธรรมที่มีคุณูปการต่อสมาชิกในครัวเรือนทั่วไป เพราะเป็นคุณธรรมพื้นฐานของจิตใจในการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีที่จะอยู่ร่วมกัน เพื่อประโยชน์สุขทั้งแก่ชีวิตของตนเอง และแก่ชีวิตของคนอื่น ๆ ในสังคมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559).

นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

ก่อ สวัสดิพานิชย์. (2519). *ความสัมพันธ์ในการครองเรือน*. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2541). *ครอบครัว : 7 ข้อเสนอสู่ทางทฤษฎี ธรรม รอยต่อแห่งทศวรรษ ในไทยยุค วัฒนธรรมทาส*. กรุงเทพมหานคร : โครงการวิพิทัศน์.

ณรงค์ เสียงประชา. (2538). *มนุษย์กับสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

ทัตตชีโวภิกขุ. (2529). *ขรราวาสธรรม*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์นิวไวก์.

ปริศนา กาญจนกันท์และสุพรรณิ ไชยอำพร. (2562). *ตัวแบบความสัมพันธ์ในครอบครัวไทยยุคโลกาภิวัตน์*. *วารสารพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*, 21(2), 164-175.

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2546). *สลายความขัดแย้ง*. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2555). *คู่สร้างคู่สม ชีวิตคู่ในอุดมคติ*. กรุงเทพมหานคร : กองทุน วุฒิธรรม กลุ่มศึกษาและปฏิบัติธรรม.

..... (2560). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต).

- พระมหาบุญเพียร ปุณฺณวิริโย. (2544). แนวคิดและวิธีการขัดเกลาทางสังคมในสถาบันครอบครัวตามแนวพระพุทธศาสนา. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
- พระมหาศวิกรณ์ เปมสีโล (ตั้งคำ) และคณะ. (2561). การบูรณาการหลักฆราวาสธรรมกับการปฏิบัติตนของครอบครัวไทยยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 3(2), 44-62.
- พุทธทาสภิกขุ. (2523). *ฆราวาสธรรม*. กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พระนคร.
- เพชรภรณ์ ประสารฉ่ำ และสุวิน ทองปั้น. (2563). ฆราวาสธรรมกับวิถีชีวิตแห่งสุขภาวะ. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 7(4), 84-100.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รศ.ดร.ดุชนิโยเหลา และคณะ. (2545). ความเข้มแข็งของครอบครัว : ครอบครัวสุขภาพดี. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 8(1), 1-10.
- รศ.พญ.จรวพร สุภาพ. (2552). “ครอบครัวไทย สุขภาพ ความเข้มแข็ง” ใน การประชุมวิชาการอนามัยครอบครัวแห่งชาติ ครั้งที่ 6. เรียกใช้เมื่อ 18 กันยายน 2564 จาก http://ns2.ph.mahidol.ac.th/phklb/knowledgefiles/___6.pdf
- วัลลภ ตั้งคนานุรักษ์. (2534). *ในทศวรรษ องค์การพัฒนาเอกชน*. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- วิชัย เทียนถาวร และทัศนภรณ์ ขำปัญญา. (2543). *การพัฒนาครอบครัว ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพมหานคร : ส่งเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2547). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2547-2556*. กรุงเทพมหานคร : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์.

การจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์
แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14
อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย*

LEARNING MANAGEMENT OF MONKS TOWARDS PROMOTING DESIRABLE
CHARACTERISTICS JUNIOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS OF
RAJAPRAJANUKROH 14 SCHOOL, MUANG NONGKHAI DISTRICT,
NONGKHAI PROVINCE

พระครูปัญญารธรรมานุกิจ (ไทย ปญฺญารโ) (Thai Panyadharo)

Phrakhu Pannadhammanukit (Thai Panyadharo)

วัดโพธิ์ชัย (พระอารามหลวง) จังหวัดหนองคาย

Wat Phochai (Royal Temple), Nongkhai Province, Thailand.

วุฒิชัย ภาระพงษ์

Wuttichai Pharapong

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 จังหวัดหนองคาย

Rajaprajanugroh 14 School, Nong Khai Province, Thailand.

E-mail: pannadhammanukit@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 158 คน การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

* Received: 23 April 2022; Revised: 28 April 2022; Accepted: 29 April 2022

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.21) ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.18) ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.11) และด้านการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.09) 2) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ นักเรียนยังขาดความมีระเบียบวินัย 2) ด้านกิจกรรม พระสงฆ์ขาดกิจกรรมและเทคนิคการฝึกอบรมนักเรียนให้ปฏิบัติธรรม 3) ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี บางห้องเรียนไม่มีเครื่องฉายสื่อและเทคโนโลยี 4) ด้านการวัดและประเมินผล พระสงฆ์ไม่สามารถออกข้อสอบในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ เพราะยังขาดความเข้าใจในเรื่องนี้

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, การส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์, โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the learning management of monks towards promoting desirable characteristics for junior secondary students of Ratchaprachanukroh 14 School, Muang Nongkhai District, Nongkhai Province. 2) To study the problems and obstacles of monks' learning management towards promoting desirable characteristics for junior secondary students of Ratchaprachanukroh 14 School, Muang Nongkhai District. The sample group consisted of 158 junior secondary students of Ratchaprachanukroh 14 School, Muang Nongkhai District, Nongkhai Province. Data collection was used questionnaire as a tool. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation.

The results of the research were as follows: 1) the students' opinions about monks' learning management towards the promoting of desirable characteristics for junior secondary students of Ratchaprachanukroh 14 School, Muang Nongkhai District, Nongkhai Province overall and in each aspect at a high level. They were sorted in descending order as follows: measurement and evaluation aspect was average

($\bar{X}$ = 4.21) media technology aspect was average ($\bar{X}$ = 4.18) learning management aspect was average ($\bar{X}$ = 4.11), and activity aspect was average ($\bar{X}$ = 4.09) 2) Problems, obstacles and learning management approaches of monks towards promoting desirable characteristics for junior secondary students of Ratchaprachanukroh 14 School, Muang Nongkhai District, Nongkhai Province as follows: 1) learning management aspect, students still lacked of self-disciplined, 2) activity aspect, the monks lacked activities and techniques for training students to practice Dharma, 3) media and technology using aspect, some classrooms did not have a place to show media and technology, 4) measurement and evaluation aspect, the monks were unable to set an examination for desirable attributes, because they were still lacked of understanding in this matter.

Keywords: Learning Management, Promotion of Desirable Characteristics, Ratchaprachanukroh 14 School

บทนำ

การพัฒนาใด ๆ ก็ตาม ถ้าบุคคลขาดการพัฒนาคุณภาพที่มีอยู่ภายในให้ดีขึ้นมาก่อนแล้ว การพัฒนานั้นจะไม่ใช่เป็นการพัฒนาที่สมบูรณ์ได้ เพราะมนุษย์เป็นสิ่งที่มีชีวิต และชีวิตประกอบไปด้วยกายและใจ หากมุ่งแต่การพัฒนาเพียงแต่ภายนอกอย่างเดียวแล้ว “ใจ” ที่เป็นต้นเหตุแห่งดีและชั่ว หรือเป็นประตูแห่งการนำเข้าสิ่งที่ดีหรือสิ่งที่ไม่ดีทั้งปวง ถ้าไม่ได้รับการฝึกฝนและมีการพัฒนาที่ดี แม้จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ก็ไม่อาจที่จะพัฒนาไปในทิศทางที่ดีได้ (ณรงค์ศักดิ์ ตะละภักฏ, 2532) และการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การแข่งขันทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ และการพัฒนาการเมืองต่างก็ขึ้นอยู่กับการศึกษา ในขณะที่สังคมกำลังเสื่อมโทรม ผู้คนติดยาเสพติด โรคภัยไข้เจ็บมากยิ่งขึ้น การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาประเทศ แม้แต่ในประเทศที่พัฒนาแล้ว (วิชัย ต้นศิริ, 2549) ปัจจุบันนี้ สังคมไทยมีระดับมาตรฐานของคุณธรรมและจริยธรรมลดลง ทั้งที่คุณธรรมจริยธรรมและความดีงามของคนในสังคม ถือได้ว่าเป็นรากฐานการดำรงอยู่ของสังคมนั้น ๆ สาเหตุสืบเนื่องมาจากค่านิยมของการเป็นสังคมที่เปิดรับอิทธิพลและค่านิยมจากภายนอกประเทศผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ง่าย ขาดการกลั่นกรองในการนำมาใช้อย่างรอบคอบ ประกอบกับระบบการศึกษาของไทย มีลักษณะของการอนุรักษนิยมประเพณีนิยมประเพณีเดิม มากกว่าการสอนให้รู้จักประเมินคุณค่าและ

ประยุกต์ใช้วัฒนธรรมและค่านิยมที่รับมา จึงเป็นเหตุให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมตกต่ำลง (จุณณเจิม ยวรีและคณะ, 2551)

ปัจจุบันสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปมาก จากสังคมชนบทที่เติบโตเป็นสังคมเมือง จากสังคมที่มีการแบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นสังคมต่างคนต่างอยู่ ชุมชนล่มสลายไปมาก คือ คนแก่เฒ่าบ้าน หนองสาวเข้าเมือง เศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จากการประกอบอาชีพเพื่อยังชีพ เป็นการประกอบธุรกิจเพื่อส่งออกแข่งขันกันระดับโลก อาชีพแตกต่างกันตามความเจริญแห่งยุคและมีผลกระทบต่อระบบวิถีชีวิตของผู้คนในระดับต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ข่าวสารข้อมูลเป็นตัวเชื่อมเศรษฐกิจไว้ด้วยกันทั่วโลก ส่งผลให้การเมืองและภาคสังคมเปลี่ยนแปลงไปมาก เด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ต่างพยายามที่จะปรับตัวตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก จนละเลยสิ่งที่มีอยู่ใกล้ตัว ซึ่งเป็นคุณค่าที่มีอยู่ภายในตัวของตนเอง เช่น คุณธรรมและจริยธรรมที่ฝังมาของคนที่ดีควรประพฤติและปฏิบัติ (ดวงเดือน พันธานาวิน, 2523)

การจัดการศึกษาอบรมที่ผดุงสังคมไว้ได้คือการจัดการศึกษาที่มีจริยศึกษาเป็นแกนหลักที่สำคัญ โดยผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝนให้รู้จักผิดชอบชั่วดี สังคมใดหากเต็มไปด้วยคนไร้ศีลธรรม สังคมนั้นย่อมเข้าสู่กลียุค ดังนั้น การที่บุคคลแต่ละคนมีความเข้าใจอย่างถูกต้องในหลักศาสนาที่พอเหมาะพอดี มีการฝึกตนตามหลักสัจธรรม ย่อมช่วยให้บุคคลเกิดปัญญาอยู่ร่วมกันได้อย่างมีสันติสุข (สมน อมรวิวัฒน์, 2542) ดังนั้น การอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนนั้น จะอาศัยเพียงแต่ครูในโรงเรียนแต่อย่างเดียวก็ไม่ได้ จะต้องอาศัยเหตุและปัจจัยแวดล้อมหลาย ๆ อย่างด้วยกัน และที่สำคัญนิสิตนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรครู 5 ปี ที่จะต้องออกไปปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นเวลา 1 ปีนั้น จะต้องเป็นผู้ที่เป็นแบบอย่างให้แก่เด็กและเยาวชน และเป็นผู้ที่คอยส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนอีกทางหนึ่ง ซึ่งเปรียบเสมือนพี่ดูแลน้อง ๆ โดยสอดแทรกไปกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่นิสิตฝึกสอนได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนนั่นเอง

ประเทศไทยมีอดีตพระมหากษัตริย์นักพัฒนา คือ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นปราชญ์รอบรู้ทั้งทางด้านการเมือง การปกครอง การพัฒนา การเกษตร การชลประทาน ภาษา การดนตรี และด้านการศึกษา ซึ่งขอยกเอาพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีพระบรมราโชวาท พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลฯ ณ ศาลาดุสิดาลัย วันจันทร์ที่ 27 กรกฎาคม 2524 (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช, 2559) ดังนี้ว่า

“...สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนล้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้น ก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของ

ประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด ผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาทุก ๆ คน จึงต้องถือว่า ตัวของท่านมีความรับผิดชอบต่อชาติบ้านเมืองอยู่อย่างเต็มที่ ในอันที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เที่ยงตรง ถูกต้อง สมบูรณ์โดยเต็มกำลัง จะประมาทหรือละเลยมิได้ เพราะถ้าปฏิบัติให้ผิดพลาดบกพร่องไปด้วย ประการใด ๆ ผลร้ายอาจเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมและประเทศชาติได้มากมาย ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันสร้าง เสริมรากฐานชีวิตอันแข็งแกร่งสมบูรณ์ให้แก่เยาวชน ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และความรู้ ความฉลาด สำคัญที่สุดจะต้องฝึกฝนอบรมให้รู้จักผิดชอบชั่วดี รู้จักตัดสินใจด้วยเหตุผล และรู้จักสร้างสรรค์ตาม แนวทางที่สุจริต ยุติธรรม”

เห็นได้ว่าพระองค์ทรงมีความห่วงใยเยาวชนที่กำลังศึกษาเล่าเรียน ไม่ให้เรียนแต่วิชาการเพียง อย่างเดียว และการจัดการเรียนการสอนก็ไม่ให้สอนแต่วิชาการแต่เพียงอย่างเดียว ควรที่จะมีการอบรม ด้านศีลธรรมจรรยาและวัฒนธรรม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น โรงเรียน คณะครูอาจารย์ นิสิตฝึกสอน ครูพระสอนศีลธรรม พระสงฆ์ และคณะวิทยากรต่าง ๆ ก็มีส่วน ในการส่งเสริมคุณค่าอันพึงประสงค์ให้เกิดแก่นักเรียนและเยาวชนทั้งสิ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจต้องการศึกษาการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่ ทำการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน การทำกิจกรรมในโรงเรียนและแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียน จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัด หนองคาย โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่การรักชาติ ศาสตร์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวิจย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน และรักความเป็นไทย เพื่อทราบในการจัดการเรียนสอน และการพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อใช้ในการส่งเสริมสร้างพฤติกรรมในด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดแก่ เยาวชน และเพื่อจะนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัด หนองคาย

2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมือง หนองคาย จังหวัดหนองคาย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี และด้านการวัดผลและประเมินผล โดยกำหนดตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการศึกษาเป็น 2 ประเภท คือ

1) ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ สถานภาพส่วนบุคคลของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน

2) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ใน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี และด้านการวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 2 กำหนดกลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 158 คน ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan) ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ตอนที่ 3 สร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบของความคิดเห็นของนักเรียน ทั้ง 4 ด้าน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี และด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คณะผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถามของระดับเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงในบทวิเคราะห์แบบสอบถามใช้สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 62.03 มีอายุ 13 ปีขึ้นไป จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 74.68 และมีระดับชั้น ม.2 จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 34.81

2. การจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

(1) ด้านการจัดการเรียนรู้

ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ในด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

(2) ด้านการจัดกิจกรรม

ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ในด้านการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

(3) ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี

ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ในด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

(4) ด้านการวัดผลและประเมินผล

ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย

จังหวัดหนองคาย ในด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำแนกเป็นรายด้านของการวิจัย สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการจัดการเรียนรู้

ปัญหา/อุปสรรค

- 1) นักเรียนยังขาดความมีระเบียบวินัยในตัวเองเมื่อเข้ามาในห้องเรียนมักจะคุยกัน และไม่ตั้งใจในการเรียน
- 2) นักเรียนขาดความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยเฉพาะงานที่ร่วมทำกันเป็นทีม นักเรียนมักจะไม่ร่วมกลุ่มกันในการทำงาน
- 3) นักเรียนยังขาดการมีจิตสาธารณะทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีเวลาให้แก่พระสงฆ์ในการนำเสนอแบบเรียนในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
- 2) ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับพฤติกรรมการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อให้นักเรียนได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
- 3) ควรมีการส่งเสริมคะแนนจิตพิสัยในการเรียนการสอนและมุ่งให้เด็กเข้าใจการอยู่ร่วมกัน ความสามัคคี การมีจิตอาสา และมีจิตสาธารณะ

3.2 ด้านการจัดกิจกรรม

ปัญหา/อุปสรรค

- 1) พระสงฆ์ขาดกิจกรรมและเทคนิคการฝึกอบรมนักเรียนให้ปฏิบัติธรรม เช่น เข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม หรือ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา
- 2) พระสงฆ์ขาดการสอดแทรกการมีระเบียบวินัยในการเข้าร่วมกิจกรรม
- 3) นักเรียนไม่สนใจการเรียนและคุยกัน เพราะพระสงฆ์ขาดการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน
- 4) พระสงฆ์ไม่มีโอกาสสร้างกิจกรรมที่หลากหลายในชั้นเรียนได้ นักเรียนจึงไม่เกิดการใฝ่รู้ตามกิจกรรม

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย คณะผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.31) ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.27) ด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.23) ซึ่งสรุปได้ว่า พระสงฆ์สามารถส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 8 ประการ ได้แก่ การรักชาติ ศาสตร์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน และรักความเป็นไทย ในระดับมากทุกด้าน และสามารถทำการวัดผลและประเมินผลได้ในผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิรัตน์ ไชยอนันต์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ค่านิยมและการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนาของเยาวชนยุคใหม่ในจังหวัดเชียงใหม่” พบว่า เยาวชนสามารถนำหลักคำสอนในพระพุทธศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันด้วยคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมได้ ซึ่งจำต้องทำให้เยาวชนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพอันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและสังคม กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม และจริยธรรมในระดับมาก และมีความต้องการในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับค่านิยมในระดับปานกลาง (อภิรัตน์ ไชยอนันต์, 2546)

2. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสังเคราะห์เนื้อหาทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการเรียนรู้

ก. ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ นักเรียนยังขาดความมีระเบียบวินัยในตัวเองเมื่อเข้ามาในห้องเรียนมักจะคุยกัน และไม่ตั้งใจในการเรียน นักเรียนขาดความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยเฉพาะงานที่ร่วมกันเป็นทีม นักเรียนมักจะมาร่วมกลุ่มกันในการทำงาน และนักเรียนยังขาดการมีจิตสาธารณะทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญ

ข. แนวทางการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ ควรมีเวลาให้แก่พระสงฆ์ในการนำเสนอแบบเรียนในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับพฤติกรรมการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อให้ นักเรียนได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และควรมีการส่งเสริมคะแนนจิตพิสัยในการเรียนการสอนและมุ่ง ให้เด็กเข้าใจการอยู่ร่วมกัน ความสามัคคี การมีจิตอาสา และมีจิตสาธารณะ

2.2 ด้านการจัดกิจกรรม

ก. ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ พระสงฆ์ขาดกิจกรรมและเทคนิคการฝึกอบรมนักเรียนให้ปฏิบัติธรรม เช่น เข้าค่าย คุณธรรมจริยธรรม หรือกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา พระสงฆ์ขาดการสอดแทรกการมีระเบียบวินัยในการเข้าร่วมกิจกรรม และนักเรียนไม่สนใจการเรียนและคุยกัน เพราะพระสงฆ์ขาดการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน และพระสงฆ์ไม่มีโอกาสสร้างกิจกรรมที่หลากหลายในชั้นเรียนได้ นักเรียนจึงไม่เกิดการใฝ่รู้ตามกิจกรรม

ข. แนวทางการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ พระสงฆ์ควรอบรมเทคนิคการฝึกอบรมการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรมจากวิทยากรที่มีความรู้ หรือจัดกิจกรรมเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม พระสงฆ์ต้องสอดแทรกเรื่องของความมีระเบียบวินัยในตัวนักเรียน ทุกครั้งในเวลาทำกิจกรรมในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน พระสงฆ์ต้องเตรียมเด็กก่อนเข้าเรียนโดยการนั่งสมาธิ และใช้จิตวิทยาการสอน ปรับบรรยากาศในห้องเรียนแบบมีส่วนร่วม และสร้างความคุ้นเคยให้แก่ นักเรียน พระสงฆ์ควรหากิจกรรมที่เหมาะสมกับสมณสาธูปในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการใฝ่รู้

2.3 ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี

ก. ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ ในบางห้องเรียนไม่มีที่ฉายสื่อและเทคโนโลยี เพราะที่โรงเรียนมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ และบางห้องเดินเรียนไม่อยู่ประจำชั้น พระสงฆ์ยังขาดการเตรียมสื่อและเทคโนโลยีในการช่วยสอน อันเนื่องมาจากเวลาในการสอนที่ห้องและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ นักเรียนยังขาดวินัยในการรับชมสื่อเทคโนโลยีที่นำมาใช้ประกอบการสอน

ข. แนวทางการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ งบประมาณทางโรงเรียนจะต้องจัดให้มีอุปกรณ์เทคโนโลยีให้พร้อม พระสงฆ์ควรเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อม และควรอธิบายประกอบสื่อที่ใช้ประกอบการสอนให้มีประสิทธิภาพ พระสงฆ์ต้องกำหนดระเบียบในการรับชมสื่อ เช่น ห้ามคุยกันเสียงดัง ห้ามลุกออกจากที่นั่ง และต้องสรุปสื่อที่ได้ชมทุกครั้ง

2.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล

ก. ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ การวัดผลและประเมินผล ไม่สามารถออกข้อสอบในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ จึงต้องวัดจากจิตพิสัย ทักษะพิสัย พุทธิสัย ซึ่งพระสงฆ์ยังขาดความเข้าใจในเรื่องนี้

ข. แนวทางการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ อบรมให้พระสงฆ์ใช้กระบวนการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสามารถวิเคราะห์ควบคุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการได้อย่างสมบูรณ์แบบ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้คณะผู้วิจัยได้ทราบถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยี และการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนหญิงนั้น มีความสนใจต่อการจัดการเรียนรู้ของของพระสงฆ์มากกว่านักเรียนชาย และสนใจในกิจกรรมที่พระสงฆ์ได้ดำเนินการ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ส่วนปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของพระสงฆ์ที่มีต่อการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนยังขาดความมีระเบียบวินัยในตัวเอง ขาดความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยเฉพาะงานที่ร่วมกันเป็นทีม และขาดการมีจิตสาธารณะ ด้านการจัดกิจกรรม พบว่า พระสงฆ์ขาดกิจกรรมและเทคนิคการฝึกอบรมนักเรียนให้ปฏิบัติธรรม ขาดการสอดแทรกการมีระเบียบวินัยในการเข้าร่วมกิจกรรม และขาดการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ผู้บริหารและอาจารย์ ควรที่จะต้องร่วมวางแผนกับพระสงฆ์ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สูงขึ้น
- 2) โรงเรียนควรส่งเสริมกิจกรรมให้สอดคล้องกับการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และต้องชี้แจงให้นักเรียนได้ทราบถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่นักเรียนจะต้องมีทุกครั้งที่จัดกิจกรรม

3) โรงเรียนควรทำการประชาสัมพันธ์ถึงผู้ปกครอง และขอความร่วมมือในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอีกทางหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย

1) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเชิงเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์หรือคุณสมบัติความเป็นผู้นำในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของพระสงฆ์

2) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาในด้านอื่น ๆ เช่น เทคนิคการสอน การส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

3) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษากลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ที่พระสงฆ์นำมาใช้ในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างในการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จณณเจิม ยურიและคณะ. (2551). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ณรงค์ศักดิ์ ทะละภัก. (2532). *วินัยกับการพัฒนาเด็ก : การพัฒนาคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพมหานคร : ศิวพรการพิมพ์.
- ดวงเดือน พันธานาวิน. (2523). *จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช. (2559). *คำสอนพ่อ ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสุขในการดำเนินชีวิต*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงเทพมหานคร.
- วิชัย ตันศิริ. (2549). *อุดมการณ์ทางการศึกษาทฤษฎีและภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2542). *การพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักพุทธศาสตร์ : ทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อภิรัตน์ ไชยอนันต์. (2546). *ค่านิยมและการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวทางพระพุทธศาสนาของเยาวชน ยุคใหม่ ในจังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.*

ศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19”

โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา จังหวัดหนองคาย*

STUDY THE LEARNING CULTURE OF STUDENTS IN THE CRISIS "COVID-19"
AT PHRATHAT BANG PHUAN WITTAYA SCHOOL NONGKHAI PROVINCE

อนันต์ คติยะจันทร์

Anan Katiyachan

พระสมุห์หัตถพร ปิยธมโม (คำเพชรดี)

Phrasamu Hattaporn Piyathammo (Kumphetdee)

พระมหานิพิฐพนธ์ จิรวาทโน (วงศ์อนุ)

Phramaha Nipitpon Jirawatano (Vonganu)

พระมหาเอกชัย วิสุทโธ (โคตรสุนทร)

Phramaha Aekachai Wisuttho (Kotsunton)

สมพงษ์ แสนคุณท้าว

Sompong Sankoon town

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Nongkhai Campus, Thailand.

E-mail: anan96637@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา จังหวัดหนองคาย” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 2) ศึกษาปัจจัยที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย วิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 151 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

* Received: 23 April 2022; Revised: 28 April 2022; Accepted: 28 April 2022

ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.31$) ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.27$) ด้านสภาพแวดล้อม และด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.23$) ซึ่งสรุปได้ว่า วัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนทั้ง 4 ด้านนั้น มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างครอบคลุมทุกด้าน นักเรียนมีความพร้อมด้านการสื่อสารและความพร้อมด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และยิ่งไปกว่านั้น นักเรียนยังสามารถนำไปปฏิบัติในสภาพแวดล้อมทุกพื้นที่ เช่น ที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือใช้เน็ตประชารัฐ จนกระทั่งทำการวัดผลและประเมินผลได้ในผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: วัฒนธรรมการเรียนรู้, วิกฤติ, โควิด-19

Abstract

Research studies about “study on learning culture in a crisis situation of “COVID-19” at Phrathat Bang Phuan Wittaya School, Nongkhai Province” aims to 1) study the learning culture of students in the “COVID-19” crisis of students at Phrathat Bang Phuan Wittaya School, Muang District, Nongkhai Province; 2) to study the important factors to the learning culture in a crisis situation of “COVID-19” at Phrathat Bang Phuan Wittaya School, Muang District, Nongkhai Province. This is a quantitative research by collecting data from a sample group of secondary school students (year 1-3) at Phrathat Bang Phuan Wittaya School, Muang District, Nongkhai Province consisted of 151 samples by using questionnaires as a tool. Data analysis used percentage, mean, standard deviation statistic.

The results of the research revealed that the opinions of students towards learning culture in the crisis situation of “COVID-19” at Phrathat Bang Phuan Wittaya School, Mueang District, Nongkhai Province overall and in each aspect at a high level. They were sorted in descending order as respectively follows; media usage and equipment were average ($\bar{X} = 4.31$) learning management were average ($\bar{X} = 4.27$) environment. and on the student side were average ($\bar{X} = 4.23$) which can be concluded

that the learning culture in the crisis situation of "COVID-19" of students in 4 aspects is ready for teaching and learning in all aspects. Students have the communication readiness and readiness for teaching and learning materials. Moreover, they can implement by applying in all environments such as at home, at school or using the public internet etc. Until the results were measured and evaluated in the educational achievement as well.

Keywords: Learning Culture, Crisis, COVID-19.

บทนำ

ในปี 2019 เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่มีชื่อว่า โควิดไวรัส หรือ COVID-19 ที่ทำให้ทั่วโลกเกิดการสูญเสียอย่างร้ายแรงกว่าเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 ถึงสามเท่า ส่งผลกระทบต่อระบบสาธารณสุขทั่วทั้งโลก และองค์การอนามัยโลก (WHO) ประกาศให้โควิด-19 เป็น “การระบาดใหญ่” หรือ Pandemic คือ การที่โรคติดต่อแพร่ระบาดจากคนสู่คนได้ง่าย โดยแพร่ระบาดพร้อมกันในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งไวรัสจะเข้าสู่ร่างกายมนุษย์ผ่านระบบทางเดินหายใจ ทำให้หลายประเทศต้องกำหนดมาตรการป้องกันตัวเองจากไวรัส ได้แก่ การสวมหน้ากาก การล้างมือ และรักษาระยะห่างที่ปลอดภัย ซึ่งมาตรการรักษาระยะห่างนี้เอง ทำให้นักเรียนนักศึกษาทั่วโลกต้องเฝ้าระวังตนเอง เพื่อไม่ให้ เป็นพาหะนำเชื้อโรคไปแพร่กระจายสู่กลุ่มคนในครอบครัว โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งมีความเสี่ยงสูง

โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความเสี่ยงสูงมากในการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ประกอบด้วยผู้คนจำนวนมาก ได้แก่ นักเรียน ครูหรือผู้ดูแลนักเรียน และผู้ปกครองอยู่ร่วมกัน จึงมีความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสได้ง่ายถ้าหากจัดการไม่ดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจการจัดการศึกษาทางไกลในสถานการณ์โรค COVID-19 และมีการจัดเตรียมความพร้อมก่อนการเปิดภาคเรียน หากยังมีการแพร่ระบาดที่ต่อเนื่องและหนักขึ้นก็จะมี การจัดการเรียนการสอนออนไลน์เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการเรียนผ่าน DL.TV จากมูลนิธิ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์และรวบรวมสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ใน OBEC Content Center ชุดโปรแกรมและแพลตฟอร์มการเรียนรู้ครบวงจรของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น Tutor ดิวฟรี.com, E-Book เป็นต้น รวมถึงเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบเครือข่าย เพื่อรองรับการ ให้บริการแพลตฟอร์มการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับระบบ Digital e-learning ของกระทรวงศึกษาธิการ แต่หากสถานการณ์การแพร่ระบาดคลี่คลายลงก็จะสามารถจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ตามปกติ

ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนอาจมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การเรียนรู้ผสมผสานกับการเรียนรู้นอกห้องเรียน ที่ครูผู้สอนและนักเรียนไม่ได้เผชิญหน้ากัน อีกทั้งมีการกำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 โดยมีการประเมินความพร้อมของสถานศึกษา ก่อนเปิด ภาคเรียน ตรวจสอบสถานที่ ทำความสะอาดอาคารเรียน ห้องเรียน รวมไปถึงการจัดเตรียมสถานที่เพื่อ เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล หรือระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) นอกจากนี้ ยังมีแนวทางการ เปิด-ปิดภาคเรียน มีการปรับตารางเรียนตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงการได้รับความรู้ให้ครบตาม ช่วงวัยของเด็ก เพื่อลดการได้รับผลกระทบเชิงลบจากการเปลี่ยนแปลงให้น้อยที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

COVID-19 ได้สร้างปัญหาและความยุ่งยากให้กับการศึกษาไทย แต่ในอีกมุมหนึ่งกลับเป็นตัว แปรในการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับการศึกษา และเป็นตัวขับเคลื่อนในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ในระบบการศึกษาไทย ดังนั้น หากทุกฝ่ายในระบบการศึกษาไทยช่วยกันทำระบบกลไกการศึกษาที่แข็งแกร่ง ก็จะสามารถขับเคลื่อนการศึกษาท่ามกลางสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างแน่นอน ระบบการศึกษาที่ดีควรมี ความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ทันสถานการณ์และบริบทแวดล้อมที่ไม่ใช่แค่ในประเทศ แต่เป็นทั่วโลก การบริหารจัดการระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องปรับตัวไปสู่ “การศึกษายกกำลังสอง” ที่จะ เปลี่ยนจาก One – Size – Fits – All ไปสู่การตอบโจทย์การเรียนรู้และการพัฒนารายบุคคลมากยิ่งขึ้น ต้องมองกว้างกว่าแค่ระบบการศึกษา แต่เป็น “ระบบนิเวศ” การศึกษาของไทย (TE2S: Thailand Education Eco-System) เพื่อผลักดันให้ก้าวไปสู่การเป็นฐานการผลิตทุนมนุษย์ (Human Capital) ที่เป็นเลิศ (Office of the Basic Education Commission, 2021)

มาตรการสำคัญที่รัฐบาลไทยและในหลายประเทศใช้เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส คือ มาตรการกึ่งปิดเมือง (Semi-lockdown) และมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) สถานศึกษาต่าง ๆ ได้ปรับเปลี่ยนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์เพื่อตอบโจทย์ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้จากสถานที่อื่น ๆ นอกเหนือจากห้องเรียน ผลจากการดำเนินการปรับตัวของ ภาคการศึกษาไทยหลังภาวะการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 เป็นแนวทางสำคัญในการศึกษาถึง ปรับตัวของสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้สามารถจัดการเรียนรู้ในภาวะความปกติใหม่ (New Normal) ที่ เป็นโจทย์สำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน เน้นในการพัฒนาทักษะและการ เรียนรู้ของผู้เรียน ภายใต้โจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถรู้ได้ตลอดชีวิตมากยิ่งขึ้น (เสาวรัช รัตนคาฟู, 2563) ผลกระทบการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 และผลของการเปลี่ยน อย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี เป็นตัวเร่งก่อให้เกิดการพลิกผันในทุกภาคส่วน

จากผลมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมที่รัฐบาลไทยและในหลายประเทศใช้เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส ภาคการศึกษาเป็นภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงต่อปรับตัวของสถานศึกษาและผู้สอน ให้สามารถจัดการเรียนรู้ในภาวะความปกติใหม่ ภายใต้โจทย์เดิมของการศึกษาไทย ในการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นไปที่การพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งจากการศึกษาประเด็นต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยที่เป็นโอกาสและความเสี่ยงในการปรับเปลี่ยนพัฒนาภาคการศึกษาไทยหลังสภาวะการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 และในระยะยาว ให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการ ความเปลี่ยนแปลงของโลกและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ซึ่งควรคำนึงถึงความต้องการทักษะความรู้ที่รอบด้าน และการเพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล (ธานินทร์ อินทวิเศษ, ธนวัฒน์ เจริญญา และพิชญภา ยวงสร้อย, 2564)

โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย ซึ่งในสถานการณ์โควิด-19 นี้ ทางสถาบันการศึกษาได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ลดการใช้เวลาหน้าจอของผู้เรียน มีการพัฒนาและสร้างสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย และพัฒนาการกระบวนการวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย โดยพิจารณาถึงศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งให้ความสำคัญกับมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมที่รัฐบาลไทยได้กำหนดไว้ โดยทางโรงเรียนมีการเฝ้าระวัง การคัดกรองทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความปลอดภัยให้มากที่สุด (โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา, 2564)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำวิจัยเรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา จังหวัดหนองคาย” ในการจัดการเรียนรู้การใช้สื่อและอุปกรณ์ สภาพแวดล้อมของนักเรียน และผู้เรียนมีความสนใจการเรียนรู้มากขึ้นเพียงใด และวัฒนธรรมการเรียนรู้ในการให้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษาซึ่งกันและกัน และการร่วมปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการเรียนการสอน การส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ การปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยม พฤติกรรม และตระหนักถึงการแพร่ระบาดในสถานการณ์โควิด-19 รวมถึงการป้องกันมิให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน และให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ปัจจุบันของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร เพื่อค้นคว้าข้อมูลความเกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการจัดการเรียนรู้ 2. ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ 3. ด้านสภาพแวดล้อม 4. ด้านผู้เรียน และการสัมภาษณ์ปลายเปิดปัจจัยที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการให้ข้อมูล 2. ด้านการเปิดรับความคิดเห็น 3. ด้านการให้คำปรึกษา 4. ด้านการร่วมปฏิบัติ และกำหนดกรอบแนวคิด หัวข้อปัญหา วัตถุประสงค์ในการวิจัย

ระยะที่ 2 กำหนดกลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 151 คน ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan) ได้กำหนดสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามประชากร

ตารางที่ 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

ระดับชั้นเรียน	ประชากร/คน	กลุ่มตัวอย่าง/คน
1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	58	50
2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	64	55
3. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	53	46
รวม	175	151

ระยะที่ 3 สร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบของความคิดเห็นของนักเรียนทั้ง 1. ด้านการจัดการเรียนรู้ 2. ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ 3. ด้านสภาพแวดล้อม 4. ด้านผู้เรียน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

นำเครื่องมือตรวจสอบกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่า IOC และการสัมภาษณ์ปลายเปิดข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการให้ข้อมูล 2. ด้านการเปิดรับความคิดเห็น 3. ด้านการให้คำปรึกษา 4. ด้านการร่วมปฏิบัติ

ระยะที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และคณะผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถามของระดับเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงในบทวิเคราะห์แบบสอบถามใช้สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	53	35.10
หญิง	98	64.90
รวม	151	100
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
2. อายุ		
ต่ำกว่า 13 ปี	33	21.85
13 ปีขึ้นไป	118	78.15
รวม	151	100
3. ระดับชั้นเรียน		
ม. 1	50	33.11
ม. 2	55	36.42
ม. 3	46	30.47
รวม	151	100

4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน		
Smart Phone	125	82.78
Tablet/iPad	6	3.97
Laptop	15	9.93
PC	5	3.32
รวม	151	100

พบว่า นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 64.90 มีอายุ 13 ปีขึ้นไป จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 78.15 ระดับชั้น ม.2 จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 36.42 และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน คือ Smart Phone จำนวน 125 คิดเป็นร้อยละ 82.78

2. ผลการศึกษาผลการศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด – ๑๙” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

วัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” 4 ด้าน	N	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	151	4.27	0.09	มาก
2. ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์	151	4.31	0.07	มาก
3. ด้านสภาพแวดล้อม	151	4.23	0.05	มาก
4. ด้านผู้เรียน	151	4.23	0.05	มาก
รวม	604	4.26	0.09	มาก

พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด – 19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ระดับความคิดเห็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ในด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27

ระดับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด – 19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ในด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

ระดับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด – 19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ในด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23

ระดับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด – 19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ในด้านผู้เรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23

3. ผลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

3.1 ด้านการให้ข้อมูล

1. มีการจัดตั้งไลน์กลุ่มประจำห้องเรียน และประจำรายวิชาต่าง ๆ
2. มีการจัดตั้งกลุ่ม Facebook ของนักเรียนเองในการประสานงานการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรจัดให้มีผู้ดูแลระบบ เพื่อป้องกันการสื่อสารในระบบออนไลน์
2. ควรจัดหาห้องอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ไว้รองรับนักเรียนที่ไม่มีเน็ตที่บ้าน

3.2 ด้านการเปิดรับความคิดเห็น

1. ในเวลาเรียนนักเรียนได้ตอบข้อคำถามต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ
2. นักเรียนมีความกล้าแสดงออกและนำเสนอผลงานการเรียนอย่างอิสระ

ข้อเสนอแนะ

1. นักเรียนขาดสื่อการเรียนการสอนที่ตรงต่อรายวิชา ซึ่งหาจากที่บ้านไม่ได้
2. นักเรียนขาดทักษะการอธิบายหน้าชั้นเรียน ที่มุ่งการยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนร่วม

ห้อง

3.3 ด้านการให้คำปรึกษา

1. นักเรียนมีการปรึกษาผ่านระบบออนไลน์ (กลุ่มไลน์) อย่างต่อเนื่อง
2. ครูให้คำปรึกษาและติดตามการเรียนการสอนของนักเรียนอยู่อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักบริหารเวลาในการสนทนากลุ่ม และอยู่ในพื้นฐานของ
2. ควรมีครูคอยกำกับดูแลในการให้การปรึกษาทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน

วิชาการ

3.4 ด้านการร่วมปฏิบัติ

1. มีการจัดตารางการเรียนในรูปแบบออนไลน์อย่างชัดเจน
2. มีการมอบหมายงานและการติดตามงานผ่านระบบออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศให้นักเรียนมากยิ่งขึ้น
2. ควรจัดหาสมุดบันทึกการติดตามงานที่มอบหมายและสร้างระบบการติดตามงาน

ออนไลน์

4. องค์ความรู้ที่เกิดจากวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด – 19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา จังหวัดหนองคาย

1. การให้ข้อมูล: นักเรียนมีการจัดตั้งกลุ่มไลน์ประจำห้องเรียน และกลุ่ม Facebook พูดคุยกันอยู่
2. การเปิดรับความคิดเห็น: นักเรียนเข้าใจซักถามในขณะเรียนและตอบโต้ผู้สอนอยู่ตลอดเวลา
3. การให้คำปรึกษา: มีการปรึกษาผู้สอนผ่านระบบกลุ่มไลน์อย่างสม่ำเสมอ
4. การร่วมปฏิบัติ: นักเรียนร่วมกันเข้าห้องเรียนออนไลน์ ร่วมกันทำงานตามที่ได้มอบหมายและติดตามข่าวสารการเรียนอยู่เสมอ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย คณะผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.31) ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.27) ด้านสภาพแวดล้อม และด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.23) ซึ่งสรุปได้ว่า วัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนทั้ง 4 ด้านนั้น มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างครอบคลุมทุกด้าน นักเรียนมีความพร้อมด้านการสื่อสารและความพร้อมด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และสามารถนำไปปฏิบัติในสภาพแวดล้อม

ในทุกพื้นที่ เช่น ที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือใช้เน็ตประชารัฐ จนกระทั่งทำการวัดผลและประเมินผลได้ในผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรกิติ ทองปรีชา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ระดับมัธยมศึกษาพื้นที่โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายและแนวทางของรัฐบาลในการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 และเพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนวชิรธรรมสาธิตและสภาพปัญหา อุปสรรคการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนวชิรธรรมสาธิต โดยผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ จากข้อมูลเอกสาร (documentary data) และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ผลการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการการเรียนการสอนของโรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เป็นไปตามนโยบายและแนวทางของรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์และมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดในสถานศึกษา เพื่อความปลอดภัยสูงสุดของนักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา (จิรกิติ ทองปรีชา, 2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชษฐ จิตรสงวน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ (1) ด้านการจัดการความรู้ (2) ด้านการพัฒนาบุคลากร (3) ด้านการสร้างแรงจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 9 ด้าน คือ (1) บรรยากาศการเรียนรู้ (2) การพัฒนาตนเอง (3) ความผูกพันต่อโรงเรียน (4) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (5) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (6) ความรับผิดชอบของบุคลากร (7) การเป็นผู้นำ (8) การสร้างและถ่ายทอดความรู้ (9) การแลกเปลี่ยนความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (วิเชษฐ จิตรสงวน, 2556)

2. การศึกษาปัจจัยที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า ปัจจัยที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ในการศึกษาที่นักเรียนได้สะท้อนกลับทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการให้ข้อมูล นักเรียนมีการจัดตั้งกลุ่มไลน์ประจำห้องเรียน และกลุ่ม Facebook พูดคุยกันอยู่เสมอ 2. ด้านการเปิดรับความคิดเห็น นักเรียนเข้าใจซักถามในขณะเรียนและตอบโต้ผู้สอนอยู่ตลอดเวลา 3. ด้านการให้คำปรึกษา มีการปรึกษาผู้สอนผ่านระบบกลุ่มไลน์อย่างสม่ำเสมอ และ 4. ด้านการร่วมปฏิบัติ นักเรียนร่วมกันเข้าห้องเรียนออนไลน์ ร่วมกันทำงานตามที่ได้มอบหมายและติดตามข่าวสารการเรียนอยู่เสมอ ส่วน

ปัญหาที่นักเรียนได้รับจากการเรียนออนไลน์ เกิดจากบริบทของตัวนักเรียนเอง เมื่ออยู่ที่บ้านอาจมีงานบ้านที่ต้องรับผิดชอบ บรรยากาศภายในบ้าน อาจไม่เป็นส่วนตัวเหมือนที่โรงเรียน และความไม่พร้อมเพรียงกันในการเข้าห้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งอาจจะไม่ครบตามการประเมินด้านจิตพิสัย ทักษะพิสัย และพุทธิพิสัย ในเชิงวิชาการ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัค พักเงิน และสิรินภา กิจเกื้อกูล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19 : กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษแห่งหนึ่ง ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19 จำเป็นต้องมี 1) การจัดเตรียมอุปกรณ์ ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครูวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้โปรแกรม Google Classroom และ Google Meet 2) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ควรเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย และเชื่อมโยงเว็บไซต์การเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การจัดการเรียนรู้ความเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยการใช้คำถามกระตุ้นการคิด ฝึกทักษะการสืบค้น และการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ และ 4) สื่อและสิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก โทรศัพท์มือถือ ไอแพดหรือแท็บเล็ต รวมทั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19 จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและให้การสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสำหรับครู นักเรียน ผู้ปกครอง และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอเพื่อช่วยให้ทุกฝ่ายเกิดทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ (สุภัค พักเงิน และสิรินภา กิจเกื้อกูล, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวรรณกรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา จังหวัดหนองคาย ทั้ง 4 ด้าน สรุปได้ว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ส่วนปัจจัยที่สำคัญต่อวรรณกรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ด้านการให้ข้อมูล มีการจัดตั้งกลุ่มไลน์ประจำห้องเรียน พูดคุยกันอยู่เสมอ ด้านการเปิดรับความคิดเห็น มีการซักถามในขณะเรียนและตอบโต้ผู้สอนอยู่ตลอดเวลา ด้านการให้คำปรึกษา มีการปรึกษาผู้สอนผ่านระบบกลุ่มไลน์อย่างสม่ำเสมอ และด้านการร่วมปฏิบัติ นักเรียนร่วมกันทำงานตามที่ได้มอบหมายและติดตามข่าวสารการเรียนรู้อยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ผู้บริหารและอาจารย์ ควรที่จะต้องร่วมวางแผนร่วมกับนักเรียนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ในอนาคต
- 2) โรงเรียนควรส่งเสริมกิจกรรมให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ออนไลน์หรืออบรมการใช้เทคโนโลยีในการเรียน และต้องชี้แจงให้นักเรียนได้ทราบถึงคุณและโทษในการใช้เทคโนโลยีที่นักเรียนจะต้องเข้าผ่านระบบออนไลน์ทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย

- 1) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาในด้านอื่น ๆ เช่น เทคนิคการสอน การส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ และการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน
- 2) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษากลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ที่นักเรียนสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเป็นแบบอย่างในการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). การเตรียมความพร้อมของกระทรวงศึกษาธิการก่อนเปิดภาคเรียน. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2563 จาก <https://moe360.blog/2020/05/08/>
- จิรกิต์ ทองปรีชา. (2562). การบริหารจัดการการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ระดับมัธยมศึกษาพื้นที่โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธานินทร์ อินทรวิเศษ,ธนวัฒน์ เจริญญา และพิชญภา ยวงสร้อย. (2564). ภาพสะท้อนการศึกษาไทยหลังภาวะโควิด 2019. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(4), 323-333.
- โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา. (2564). งานประชาสัมพันธ์ กลุ่มบริหารงานทั่วไปโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา. เรียกใช้เมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <https://shorturl.asia/C6j73>
- วิเชษฐ จิตรสงวน. (2556). การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ใน *ปริญาปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุภัค พักเงิน และสิรินภา กิจเกื้อกูล. (2564). การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19 : กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษแห่งหนึ่ง ในเขตภาคเหนือตอนล่าง. วารสารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 15(3), 223-235.
- เสาวรัจ รัตนคาฟู. (2563). *วิกฤตโควิด-19 รัฐต้องเร่งลดช่องว่างดิจิทัล เพื่อความเท่าเทียมในห้องเรียน*. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2563 จาก <https://tdri.or.th/2020/04/digital-divide-online-education-inequalities/>
- Office of the Basic Education Commission. (2020). *Education in the digital age*. Retrieved March 19, 2021 from <https://www.posttoday.com/social/general/>.

รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษา

ในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1*

MORAL AND ETHICAL PROMOTION MODEL FOR ELEMENTARY SCHOOL
STUDENTS IN MUANG NONGKHAI DISTRICT WITH BUDDHIST METHOD
SCHOOL PROJECT OF NONGKHAI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE OFFICE AREA 1

กจินิกา เชื้อคำฮอด

Kitnika Chueakhamhod

โรงเรียนโพสวงป่าตองวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

Ponsawangpatongwittaya school, Muang District, Nong Khai Province, Thailand.

E-mail: kitnikachueakhamhod@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ประชากรในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ คือ 1) โรงเรียนค้ายบกวานโพตธาวิทยา 2) โรงเรียนอนุบาลอรุณรังสี 3) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 และ 4) โรงเรียนอนุบาลหนองคาย รวมจำนวน 268 คน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านกายภาพ ด้านพฤติกรรมนักเรียน ด้านกิจกรรมประจำวันพระ ด้านส่งเสริมวิถีพุทธ และด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบระดับรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน นักเรียนที่มีอายุ

*Received: 23 April 2022; Revised: 28 April 2022; Accepted: 29 April 2022

แตกต่างกัน และนักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีความเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม, โรงเรียนวิถีพุทธ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study a model of moral and ethical promotion for elementary school students in Mueang Nongkhai District with the Buddhist method school project, 2) to compare the model of moral and ethical promotion for primary school students in Mueang Nongkhai District. with the Buddhist method school project of the Office of Nongkhai Primary Educational Service Area 1. This is a quantitative research by using questionnaires as a tool to collect data. The study population consisted of upper primary school students in Mueang Nongkhai District, Nongkhai Province consisted of 4 schools, namely 1) Khai Bok Wan Phon Tan Witthaya School 2) Arun Rangsi Kindergarten 3) Rajaprajanukroh 14 School and 4) Nongkhai Kindergarten, totaling 268 students.

The results showed that model of moral and ethical promotion for elementary school students in Mueang Nongkhai District with the Buddhist school project of Nongkhai Primary Educational Service Office Area 1 as a whole was at a high level. The mean was 4.40. Once considering each aspect, it was found that the physical aspect, the student behavior aspect, the daily activities of Buddhist holy day aspect, promotion of Buddhist way aspect, and teaching aspect at a high level in all aspects. The results of the comparison of the model level of moral and ethical promotion for elementary school students in Mueang Nongkhai District with the Buddhist method school project of the Nongkhai Primary Educational Service Area 1 was found that students with different genders, different ages and different grade levels, as an overall, was no difference in opinion on the moral and ethical promotion model for primary school students in Mueang Nongkhai District with the Buddhist school project of Nongkhai Primary Educational Service Office Area 1 which rejects the hypothesis.

Keywords: Moral and Ethical Promotion Model, Buddhist Method School

บทนำ

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงปัญหาจริยธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย จึงได้เกิดความตื่นตัวในเรื่องนี้และวางลำดับความสำคัญของจริยธรรมไว้เป็นอันดับสูงสุด ได้จัดทำหลักการและกำหนดวิธีการสอนจริยศึกษาสำหรับใช้สอนนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงนักศึกษา และประชาชน คณะกรรมการชุดนี้ได้กำหนดหลักการจัดจริยศึกษาไว้ 4 ประการ คือ 1) พัฒนาจริยศึกษาทั้งระบบ คือ ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา 2) ในการดำเนินการจะต้องยึดหลักการป้องกันดีกว่าการแก้ไข 3) จะต้องมีการห้ามควบคู่กับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม 4) เมื่อมีการอบรมสั่งสอนอย่างใด ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะต้องปฏิบัติและดำรงชีวิตอย่างนั้นอย่างจริงจัง และสืบเนื่องกันไป มิให้ทำบ้างหยุดบ้าง (สนธิ สายธนู และคณะ, 2549)

ตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กล่าวว่าไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีความสอดคล้องกับเป้าหมายโดยแท้ของพุทธธรรมอยู่แล้วให้มีความชัดเจนขึ้น โดยผ่านการดำเนินงานของโรงเรียนวิถิพุทธ อันจะเป็นตัวอย่างที่จะขยายผลสู่การพัฒนาในโรงเรียนอื่น ๆ ในวงกว้างต่อไป ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของประเทศไทย โดยเริ่มจากกระแสการปฏิรูปการศึกษา ที่ได้รับความร่วมมือทั้งในภาครัฐและเอกชน ปรับระบบการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

จากความสำคัญดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้นำความเห็นของที่ประชุมมาหารือต่ออีกหลายครั้ง อีกทั้ง ดร.สิริกร มณีรินทร์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการและคณะได้ไปกราบขอคำแนะนำเรื่องการจัดโรงเรียนวิถิพุทธจากพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) วัดญาณเวศกวัน เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 นอกจากนั้น ยังมีข้าราชการระดับสูง ได้ไปกราบขอคำแนะนำในเรื่องเดียวกันนี้จากพระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมทั้งนิมนต์ท่านมาให้อธิคิดในการประชุมระดมความคิดครั้งแรก ในวันที่ 25 – 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 เป็นการประชุมหารือเรื่องโรงเรียนวิถิพุทธเป็นครั้งแรก มีพระภิกษุและฆราวาส ผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมประชุม ประมาณ 30 รูป/คน ได้ข้อสรุปเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสำคัญของการจัดโรงเรียนวิถิพุทธ และในวันที่ 1-4 เมษายน พ.ศ. 2546 เป็นการประชุมหารือครั้งที่ 2 มีพระภิกษุและฆราวาสร่วมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินการต่อจากหลักการที่ได้ข้อสรุปไว้แล้วประมาณ 50 รูป/คน จากการประชุมใหญ่ 2 ครั้ง ทำให้ได้ข้อสรุปโรงเรียนวิถิพุทธในเรื่องสำคัญคือ กรอบความคิดแบบโรงเรียนวิถิพุทธ และแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธ กระทรวงศึกษาธิการจึงมีแนวคิดที่จะส่งเสริมให้สถานศึกษานำระบบของพุทธธรรมมาประยุกต์กับระบบการเรียนการสอนในสถานศึกษาปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้คุณสมบัติของการเป็นคนดี เก่ง มีความสุขอย่างแท้จริง (คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

ดังนั้น การเสริมสร้างคุณธรรม ความตระหนักสำนึกในค่านิยมและวิถีประชาธิปไตย ความสมานฉันท์และสันติวิธีเพื่อนำมาซึ่งสันติสุข จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน ส่งผลให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดทิศทางการปฏิรูปการศึกษาไทย ในปี พ.ศ. 2550 โดยเน้นนโยบาย “คุณธรรมนำความรู้” ในการจัดการศึกษา เพื่อมุ่งสร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ และเชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา และสถาบันทางการศึกษาที่เรียกว่า บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวไทย ได้รับการกล่อมเกลามาจากคำสอนของพระพุทธศาสนาตั้งแต่วัยแรกของประวัติศาสตร์ชาติไทย จนกล่าวได้ว่า วิถีพุทธคือวิถีวัฒนธรรมของชาวไทยส่วนใหญ่ จนมีความเป็นเอกลักษณ์ที่ทั่วโลกตระหนักและให้การยอมรับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) พุทธธรรมหรือพุทธศาสน์เป็นองค์ความรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้ศึกษาเข้าใจธรรมชาติของโลกและชีวิตที่แท้จริง และฝึกฝนให้ผู้ศึกษาสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ตั้งแต่ระดับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนทั่วไปคือ การกิน อยู่ ดู ฟัง จนถึงระดับการดำเนินชีวิตของนักบวชผู้มุ่งมีชีวิตที่บริสุทธิ์ในทุกระดับ ยังผลผู้ศึกษาเองมีความสุข ช่วยให้ผู้สังคมมีความสุข (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2546)

การได้นำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาร่วมปฏิรูปทางการศึกษาดังนั้น นับเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งในยุคสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะยุคการค้าระหว่างประเทศ เป็นยุคประชาคมอาเซียน โดยการนำเอากระบวนการศึกษา 3 ประการเรียกว่า ไตรสิกขา คือ อธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขา และ อธิปัญญาสิกขา ที่เรียนสั้น ๆ ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจหลักของพระพุทธศาสนา หรือตามมรรคมีองค์แปดประการ ในหลักอริยสัจ 4 ซึ่งถือได้ว่าเป็นวิถีทางและวิถีชีวิตของชาวไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีขอบเขตในการรับผิดชอบโรงเรียนในสังกัดใน 6 อำเภอ ของจังหวัดหนองคาย ได้แก่ อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอท่าบ่อ อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอสังคม อำเภอสระใคร อำเภอโพธิ์ตาก ซึ่งได้ประกาศเชิญชวนให้โรงเรียนในสังกัดได้สมัครเข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2554 ในปัจจุบันมีโรงเรียนที่สมัครเข้าโครงการแล้วจำนวน 128 โรงเรียนใน 6 อำเภอ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจจึงได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1” เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการเรียนการสอน การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรได้เข้าใจในบริบทของโรงเรียนวิถีพุทธ และเป็นส่วนช่วยในการสนับสนุนในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่โรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการที่ 1 การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 นี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

กระบวนการที่ 2 ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมตอนปลายในอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ คือ 1) โรงเรียนค่ายบกหวานโพธิ์ตาลวิทยา 2) โรงเรียนอนุบาลอรุณรังสี 3) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 14 และ 4) โรงเรียนอนุบาลหนองคาย รวมจำนวน 268 คน โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamana) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

กระบวนการที่ 3 สร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบของความคิดเห็นของนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน คือ 1. ด้านกายภาพ 2. ด้านพฤติกรรมนักเรียน 3. ด้านกิจกรรมประจำวันพระ 4. ด้านการส่งเสริมวิถีพุทธ และ 5. ด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

กระบวนการที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถามของระดับเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงในบทวิเคราะห์แบบสอบถามใช้สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 74.26 มีอายุ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 97.39 และมีระดับชั้น ป.6 จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80

2. รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านกายภาพ

รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในด้านกายภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ

2) ด้านพฤติกรรมนักเรียน

รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในด้านพฤติกรรมนักเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ

3) ด้านกิจกรรมประจำวันพระ

รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในด้านกิจกรรมประจำวันพระ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ

4) ด้านส่งเสริมวิถีพุทธ

รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในด้านส่งเสริมวิถีพุทธ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ

5) ด้านการเรียนการสอน

รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบระดับรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ และระดับชั้นของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักเรียนที่มีเพศต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในด้านกายภาพ ด้านพฤติกรรมนักเรียน ด้านกิจกรรมประจำวันพระ ด้านส่งเสริมวิถีพุทธ และด้านการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 นักเรียนที่มีอายุต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในด้านกายภาพ ด้านพฤติกรรมนักเรียน ด้านกิจกรรมประจำวันพระ ด้านส่งเสริมวิถีพุทธ และด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีความเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในด้านกายภาพ ด้านพฤติกรรมนักเรียน ด้านกิจกรรมประจำวันพระ ด้านส่งเสริมวิถีพุทธ และการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจจึงนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

1.1 ด้านกายภาพ จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในด้านกายภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนได้จัดกิจกรรมด้านกายภาพ และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม มีองค์ประกอบของโรงเรียนวิถีพุทธอยู่พร้อม เช่น มีป้ายโรงเรียนวิถีพุทธในบริเวณโรงเรียน มีพระพุทธรูปอยู่หน้าโรงเรียน มีป้ายสุภาพศีล คำสอนทางพระพุทธศาสนา ตามจุดต่าง ๆ และไม่มีสิ่งเสพติด เหล้า บุหรี่ ในโรงเรียน 100 % อันเป็นการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนในด้านกายภาพโดยตรง สอดคล้องกับที่ ทองพูน สุธาสอน ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธ: กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า ในภาพรวมมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธ อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขา ด้านบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตร และด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต แต่เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขาอยู่ในระดับปานกลาง และมีการปฏิบัติด้านบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตร ทั้งด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและเอื้ออาทรของบุคลากร รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตอยู่ในระดับมาก และพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาและตำแหน่งแตกต่างกัน มีการปฏิบัติต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธทั้งสามด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ทองพูน สุธาสอน, 2548)

1.2 ด้านพฤติกรรมนักเรียน จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในด้านพฤติกรรมนักเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนได้ส่งเสริมมารยาทของนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามศีล 5 อยู่ตลอดเวลา มีการมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักประหยัด อดออม มีธนาคารโรงเรียน มีสหกรณ์ออมทรัพย์โรงเรียน ซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อะไรและสร้างเป็นนิสัยติดตัวนักเรียนต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับที่นพรัตน์ ชัยเรือง ได้ทำการวิจัยเรื่อง พหุระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความสำเร็จในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของ

โรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองมากที่สุด รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองนักเรียน การสนับสนุนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมเชิงบวก เพศหญิงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ส่วนสถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดานักเรียน รายได้ของผู้ปกครองและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่มีอิทธิพลเชิงจริยธรรมของนักเรียน ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า ความพึงพอใจของครูในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนได้รับอิทธิพลเชิงบวกจากตัวแปรปัจจัยคุณภาพการสอนของครูมากที่สุด (นพรัตน์ ชัยเรือง, 2551)

1.3 ด้านกิจกรรมประจำวันพระ จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในด้านกิจกรรมประจำวันพระ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีกิจกรรมเสริมสร้างลักษณะนิสัยของนักเรียนเป็นประจำในวันพระ หรือไม่ก็มีกิจกรรมเสริมสร้างในวันศุกร์ โดยทางโรงเรียนมีพระมาสอนศีลธรรมในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรมประจำปี จัดกิจกรรมในวันพระเพื่อให้เด็กได้ทำบุญใส่บาตร เน้นในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของสังคมไทยโดยรวม สอดคล้องกับที่เฉลิมรัก สดใสย ได้ทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการดำเนินงานจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการดำเนินงานจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านกิจกรรมเสนอแนะการพัฒนา พบว่า มีการเสนอแนะให้มีการจัดกิจกรรมอยู่ค่ายพุทธบุตรเป็นประจำทุกปี ควรจัดกิจกรรมให้เด็กเข้าถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในคำสอนและปฏิบัติกิจกรรมตาม เพื่อให้เด็กเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติมากกว่าคำพูด และครูควรจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กนักเรียนเกิดศรัทธา เห็นคุณค่าในการรักษาสืบต่อพระพุทธศาสนา หากเวลาไม่น้อยควรรวมกิจกรรมเข้าด้วยกัน เน้นกิจกรรมที่จำเป็นจริง ๆ กิจกรรมหน้าเสาธง ครูไม่ควรตำหนินักเรียน ควรยกย่องนักเรียนที่มีคุณภาพ ปฏิบัติดี เพื่อเป็นแรงจูงใจ เป็นต้นแบบความดี ในการจัดกิจกรรมควรเพิ่มการเล่านิทานคติธรรม หรือชาดกสั้น ๆ เพื่อให้เด็กนักเรียนรับบุญกล้วบาป ควรส่งเสริมให้นักเรียนสวดมนต์ทุกวันศุกร์ ทุกวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนา ควรจัดกิจกรรมในโรงเรียนที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างพี่-น้อง โดยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม (เฉลิมรัก สดใสย, 2554)

1.4 ด้านส่งเสริมวิถีพุทธ จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในด้านส่งเสริมวิถีพุทธ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนไม่มีการส่งเสริมให้มีอาหารขยะเข้ามาขายในบริเวณภายในโรงเรียน โรงเรียนส่งเสริมในด้านมารยาททางด้านวาจา โดยกำหนดไม่ให้ดุด่ากันภายในโรงเรียน มีการนิมนต์พระเข้ามาสอนในโรงเรียน โดยผ่านทางโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ซึ่งเป็นการส่งถ่ายด้าน

คุณธรรมจริยธรรมโดยตรงระหว่างพระกับนักเรียน สอดคล้องกับที่นงเยาว์ อุทุมพร ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ครูมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเหมาะสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีบุคลากรรับผิดชอบโดยตรง มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนบริหารกิจปัญญาในชีวิตประจำวัน บุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารให้การสนับสนุนและเป็นแบบอย่างที่ดี ปัจจัยภายนอก ได้แก่ มีกฎหมายกำหนดให้โรงเรียนต้องพัฒนาผู้เรียน ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมีอุปสรรคต่อการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธในระดับปานกลางถึงระดับน้อย (นงเยาว์ อุทุมพร, 2549)

1.5 ด้านการเรียนการสอน จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำสมาธิก่อนเข้าห้องเรียน และในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันมาฆบูชา โดยนำเด็กไปทำบุญที่วัด และทำกิจกรรมในโรงเรียน มีการจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรมเป็นประจำทุกปี เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ตื่นรู้ตลอดเวลา สอดคล้องกับที่ บำรุง แสนณรงค์ ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ จำแนกตามการอบรมแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ เจตคติต่อการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธและขนาดโรงเรียนนั้น ครูที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในรายด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ และด้านการบริหารจัดการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (บำรุง แสนณรงค์, 2550)

2. การเปรียบเทียบรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

จากการเปรียบเทียบระดับรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล 3 ด้าน คือ เพศ อายุ และระดับชั้นเรียน ของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม มีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

2.1 เพศ นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ มุ่งในการการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลัก ผู้บริหารโครงการ คณะผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และพระ จึงมองเด็กนักเรียนเหมือนผ้าขาว และมุ่งส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมไม่จำกัดเพศหญิงเพศชาย เพื่อให้เด็กเติบโตมาเป็นกำลังของชาติโดยมีคุณธรรมจริยธรรม จึงไม่ทำให้เกิดความเห็นที่แตกต่าง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระปลัดเรวัต เรวทูโต ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการการเรียนการสอนในโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี” จากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการการเรียนการสอนในโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (พระปลัดเรวัต เรวทูโต, 2554)

2.2 อายุ นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนไม่ได้จำกัดเรื่องอายุ และวัยของเด็ก และมุ่งเน้นให้ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมทั้ง 5 ด้าน สอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมของทางโรงเรียน เหมือนเป็นส่วนหนึ่งของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการกิน อยู่ พัก เป็นต้น ดังนั้น สถานภาพส่วนบุคคลของเด็กด้านอายุ จึงไม่ทำให้เกิดความแตกต่าง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนางสาวมณีนรัตน์ เมียส ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนชินวรวิทย์วิทยาลัย เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตาม อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวม มีความเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (มณีนรัตน์ เมียส, 2554)

2.3 ระดับชั้นเรียน นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากนักเรียนมีพื้นฐานทางด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับชั้นเรียนโดยตลอดหลักสูตรอยู่แล้ว ดังนั้น การเข้าไปสอนและอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของพระ จึงเป็นเหมือนการต่อยอดด้านความรู้คุณธรรมให้แก่เด็กนักเรียนอีกต่อหนึ่ง ดังนั้น สถานภาพส่วนบุคคลด้านระดับชั้น จึงไม่ทำให้เกิดความเห็นที่แตกต่าง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระสมุห์ศิริชัย ฐานุตโตโร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังของครูและผู้ปกครองต่อบทบาทด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1” จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (พระสมุห์ศิริชัย ฐานุตโตโร, 2554)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 สรุปได้ ดังนี้

1. รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านพฤติกรรมนักเรียน ด้านกิจกรรมประจำวันพระ ด้านส่งเสริมวิถีพุทธ ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40

2. ผลการเปรียบเทียบระดับรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ของสถานภาพส่วนบุคคลของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับชั้นเรียน มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอเมืองหนองคาย ด้วยโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษารูปแบบการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่เชื่อมโยงกับโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ด้านการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบข้อมูลเชิงลึก และนำไปส่งเสริมทักษะการใช้ชีวิตแบบวิถีแก่นักเรียน

3) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษากลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ของโรงเรียนวิถีพุทธในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างในการนำรูปแบบโรงเรียนวิถีพุทธไปปรับใช้อย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *กรอบวิสัยทัศน์และทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 9 ตามมติคณะรัฐมนตรี*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- เฉลิมรัก สดใสย. (2554). การส่งเสริมการดำเนินงานจัดการศึกษาโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร. ใน *ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทองพูน สุกสอน. (2548). กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธ : กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นงเยาว์ อุทุมพร. (2549). ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3. ใน *รายงานวิจัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- นพรัตน์ ชัยเรือง. (2551). พหุระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน *ดัชนีนิพนธ์การบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บำรุง แสนณรงค์. (2550). ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร. ใน *สารนิพนธ์การบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2546). *สู่การศึกษาแนวทางพุทธ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- พระปลัดเรวัต เรวดีโต. (2554). การจัดการการเรียนการสอนในโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระสมุห์ศิริชัย ฐานุตโตโร. (2554). ความคาดหวังของครูและผู้ปกครองต่อบทบาทด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มณีรัตน์ เมียส. (2554). การบริหารโรงเรียนวิถิพุทธโรงเรียนชินอรสวิทยาลัย เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สนิท สายธนู และคณะ. (2549). การพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมศึกษาแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามโครงการโรงเรียนวิถิพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2. สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).

พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร
อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย*

THE LEARNING BEHAVIORS OF SECOND LANGUAGE TO ENHANCE
LEARNING SKILL IN 21ST CENTURY OF SECOND SCHOOL: A CASE STUDY OF
NONGKHAI WITTAYAKARN SCHOOL, MUANG DISTRICT,
NONGKHAI PROVINCE

นิยม ชาติสภาพ

Niyom Chatsupap

โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา วัดศรีสะเกษ จังหวัดหนองคาย

Demonstration Bali School, Wat Sisaket, Nong Khai Province, Thailand.

E-mail: niymchatisupaph247@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนหนองคายวิทยาคาร จำนวน 170 ตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที และทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า 1) พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านสื่อและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.59) ด้านการใช้ชีวิต มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.21) ด้านการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.11) และด้านสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.02) สรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้นักเรียนได้ศึกษาและสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อพฤติกรรมเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคาย

* Received: 23 April 2022; Revised: 28 April 2022; Accepted: 29 April 2022

วิทยากร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า ด้านเพศ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอายุ และด้านระดับการศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: ทักษะการเรียนรู้, ศตวรรษที่ 21, โรงเรียนหนองคายวิทยาคาร

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the second language learning behaviors to promote 21st century learning skills in Nongkhai Wittayakarn School, Mueang Nongkhai District, 2) to compare second language learning behaviors to promote 21st century learning skills in Nongkhai Wittayakarn School, Mueang Nongkhai District, Nongkhai Province. This was a quantitative research. Data were collected from a sample of 170 students in the upper secondary level at Nongkhai Wittayakarn School. The questionnaire was used as a study tool. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and test the hypothesis by t-test and f-test.

The results showed that 1) second language learning behaviors to promote 21st century learning skills in Nongkhai Wittayakarn School, Mueang Nongkhai District, Nongkhai Province were at a moderate level in overall. They sorted in descending order as follows: media and technology aspect were average ($\bar{x} = 3.59$), life style aspect were average ($\bar{x} = 3.21$), learning aspect were average ($\bar{x} = 3.11$), and information aspect were average ($\bar{x} = 3.02$), which can be concluded that second language learning behaviors to promote 21st century learning skills in Nongkhai Wittayakarn School were very important for students to study and be able to apply it in their daily lives. 2) Comparison of students' opinions on second language learning behaviors to promote 21st century learning skills in Nongkhai Wittayakarn School, Mueang Nongkhai District, Nongkhai Province was found that the overall gender aspect was not different which rejected the hypothesis. Overall age and education level were different which accepted the hypothesis.

Keywords: Learning Skills, 21st Century, Nongkhai Wittayakarn School

บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบัน ภาษาที่ได้รับการรับรองให้เป็นภาษาที่สองของประเทศต่าง ๆ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ และเป็นภาษาที่มีความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารของแต่ละประเทศ ส่วนประเทศไทยนั้น ได้รับการรับรองให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองที่คนในประเทศจะต้องเรียนรู้ เพราะมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพในอนาคต ยิ่งในโลกของการทำงานได้แบ่งความชำนาญของการประกอบอาชีพเป็นหลายสาขาวิชาชีพ และในแต่ละสาขามีความจำเป็นในการใช้รูปแบบทางภาษาอังกฤษที่แตกต่างกันออกไปทั้ง 4 ทักษะ คือการฟัง พูด อ่านและเขียน (T.Hutchinson, & A. Water, 1984) ฉะนั้น การเรียนภาษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหาวิธีการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทุกคน และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ประเทศไทยตระหนักในความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว จึงจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2433 มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรภาษาอังกฤษตามกระแสความต้องการของสังคม และตามพัฒนาการของวิทยาการเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาจนถึงปัจจุบัน มีการประกาศใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 กำหนดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถติดต่อสื่อสารได้ โดยสามารถรับสารและส่งสาร มีความรู้ความเข้าใจสารสนเทศต่าง ๆ เป็นอย่างดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540)

จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยได้มีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างเป็นทางการเริ่มตั้งแต่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) และวิชาภาษาอังกฤษนั้นมีการเริ่มบังคับเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียน ครั้นต่อมาเมื่อกระทรวงศึกษาธิการประกาศให้เพิ่มปีที่เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา วิชาอังกฤษจึงกลายเป็นวิชาบังคับตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นไป ปัจจุบันการสอนภาษาอังกฤษแก่นักเรียนและนักศึกษาเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และมากกว่าภาษาต่างประเทศอื่น ๆ (ศรีวิทย์ สุวรรณกิติ, 2520) การที่ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ดั่งนั้น ควรพัฒนาภาษาตามวิถีธรรมชาติ คือ พัฒนาตามลำดับของทักษะที่ควรจะเป็น โดยเริ่มจากการฝึกทักษะการฟัง – พูดก่อน แล้วจึงฝึกทักษะอ่าน และเขียน (สงบ ลักษณะ, 2564) โดยกำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่นักเรียนทุกคนต้องเรียน และถูกบรรจุอยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้รับการจัดลำดับความสำคัญในกลุ่มที่ 2 การที่นักเรียนจะเรียนภาษาอังกฤษได้ดั่งนั้น ต้องอาศัยการฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (อรอุมา เพชรนุ้ย, 2556) และในหลักสูตรได้กล่าวถึงภาษาต่างประเทศที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน ญี่ปุ่น อาหรับ บาลี และภาษากลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน หรือภาษาอื่น ๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการเรียนรู้ภาษาที่สองนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความกระตือรือร้นในการเรียน มีทัศนคติที่ดีในการเรียน และส่งผลให้เกิด

พฤติกรรมการเรียนรู้ ทักษะของผู้เรียนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่ดีขึ้น โดยเฉพาะทักษะที่เป็นบวกของผู้เรียนภาษา สามารถช่วยผลักดันผู้เรียนให้มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนากลยุทธ์หรือพฤติกรรม ตลอดจนนิสัยในการเรียนรู้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น อันจะส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษามากขึ้น (Kara, 2009)

ส่วนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ปรากฏในสังคมไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา และอยู่ในกรอบการปฏิรูปการศึกษาของไทยในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552 – 2561) โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ ทักษะดังกล่าวปรากฏอยู่ในกรอบการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งนำเสนอโดย Partnership for 21st Century Skills ประกอบด้วยทักษะหลัก 3 ประการ ที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวคนรุ่นใหม่ ได้แก่ 1) ทักษะชีวิตและอาชีพ 2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 3) ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี โดยทักษะเหล่านี้จะเชื่อมโยงกับวิชาแกนที่กำหนดไว้ให้เรียน 10 วิชา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ การอ่านหรือศิลปะการใช้ภาษา ภาษาโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐกับความเป็นพลเมือง (รสสุคนธ์ มกรมณี, 2556) จะเห็นได้ว่า ในสามทักษะหลักแห่งศตวรรษที่ 21 นั้น มีภาษาอังกฤษเป็นวิชาแกน และเป็นตัวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทั้งสาม เพราะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะปรากฏในรูปแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน อินเทอร์เน็ต ชุดการสอนสำเร็จรูป และสื่อสารสนเทศต่าง ๆ โดยมีภาษาอังกฤษเป็นตัวกลางแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นผู้เรียนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของตนเอง

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งได้ร่วมก่อตั้งสมาคมอาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations-ASEAN) โดยปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 มีวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่ง คือ เพื่อให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการบูรณาการและการวิจัยและการส่งเสริมการศึกษา ทั้งนี้ รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษา ได้กำหนดนโยบายให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน นโยบายดังกล่าวจะเกิดขึ้นและประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ไทยจะต้องทำการศึกษา และติดตามความเคลื่อนไหวของการปฏิรูปการศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียน ในเชิงเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการปฏิรูปการศึกษา และความร่วมมือระหว่างประเทศ และหาแนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการศึกษาของอาเซียนต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

ในส่วนโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร เป็นโรงเรียนประจำจังหวัดหนองคาย โดยโรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อแสวงหาความรู้ผ่านวิทยาการใหม่ ๆ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร ตั้งอยู่ในจังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านด้านการค้าและเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) ซึ่งตามกฎหมายอาเซียนข้อ 34 บัญญัติว่า “The working language of

ASEAN shall be English” หรือ ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ (สมเกียรติ อ่อนวิมล, 2564) และในส่วนที่สำคัญคือ จังหวัดหนองคายได้ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 2 เป็นแหล่งงานด้านอุตสาหกรรมบริการเกษตรส่งออกไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน ได้แก่ ลาว กัมพูชา เวียดนาม จีน และเกาหลีใต้ ดังนั้น การปรับตัวของผู้เรียนในจังหวัดหนองคาย จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตโดยเฉพาะทักษะด้านภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนหนองคายวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” ซึ่งมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ด้านการใช้ชีวิต ด้านการเรียนรู้ ด้านสารสนเทศ และด้านสื่อและเทคโนโลยี ให้มีความเข้าใจ มีพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งจะเป็นทักษะในการพัฒนาประเทศ สังคม ชุมชน และเป็น การส่งเสริมด้านการดำเนินชีวิต ด้านอาชีพ การเรียนรู้วัฒนธรรมและประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย จะเป็นส่วนหนึ่งในการประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรภาษาอังกฤษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะแรก ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” นี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการใช้ชีวิต 2. ด้านการเรียนรู้ 3. ด้านสารสนเทศ 4. ด้านสื่อและเทคโนโลยี และกำหนดกรอบแนวคิด หัวข้อปัญหา วัตถุประสงค์ในการวิจัย

ระยะที่ 2 กำหนดกลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan) ได้กำหนดสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวนนักเรียนจำนวน 170 คน

ระยะที่ 3 สร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบของความคิดเห็นของนักเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการใช้ชีวิต 2. ด้านการเรียนรู้ 3. ด้านสารสนเทศ 4. ด้านสื่อและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ระยะที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถามของระดับเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงในบทวิเคราะห์แบบสอบถามใช้สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนหนองคายวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวม รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายโดยภาพรวม

พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย	N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการใช้ชีวิต	170	3.21	0.38	ปานกลาง
2. ด้านการเรียนรู้	170	3.11	0.28	ปานกลาง
3. ด้านสารสนเทศ	170	3.02	0.44	ปานกลาง
4. ด้านสื่อและเทคโนโลยี	170	3.59	0.38	ปานกลาง
ภาพรวม	680	2.48	0.16	น้อย

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 มีค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการสื่อและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 2) ด้านการใช้ชีวิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 3) ด้านการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 และ 4) ด้านสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 สรุปโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ระดับปานกลาง ทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ และระดับชั้นเรียน ของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแสดงการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ตามสมมติฐานการวิจัยที่ 1-3 ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายแตกต่างกัน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	เพศ				t	Sig.
	ชาย (61)		หญิง (77)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการใช้ชีวิต	3.00	0.26	3.37	0.38	-7.696	.000
2. ด้านการเรียนรู้	3.19	0.16	3.05	0.32	3.800	.000
3. ด้านสารสนเทศ	2.87	0.47	3.13	0.39	-3.708	.000
4. ด้านสื่อและเทคโนโลยี	3.70	0.44	3.51	0.31	3.059	.003
ภาพรวม	2.47	0.14	2.48	0.17	-463	.644

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายในด้านการใช้ชีวิต ด้านการเรียนรู้ ด้านสารสนเทศ และด้านสื่อและเทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามอายุ

พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	อายุ				t	Sig.
	ต่ำกว่า 17 ปี (80)		17ปี ขึ้นไป (58)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการใช้ชีวิต	3.01	.259	3.48	.354	-9.669	.000
2. ด้านการเรียนรู้	3.05	.299	3.18	.234	-3.339	.001
3. ด้านสารสนเทศ	3.01	.476	3.03	.402	-.366	.715
4. ด้านสื่อและเทคโนโลยี	3.64	.409	3.53	.339	1.930	.055
ภาพรวม	2.42	.160	2.55	.139	-5.418	.000

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวม แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ในด้านการใช้ชีวิต ด้านการเรียนรู้ และด้านสื่อและเทคโนโลยี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านสารสนเทศ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามระดับชั้นเรียน

พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ระดับชั้นเรียน						F	Sig.
	ม.4 (46)		ม.5 (50)		ม.6 (74)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		

1. ด้านการใช้ชีวิต	3.13	0.19	2.90	0.27	3.48	0.35	58.951	.000
2. ด้านการเรียนรู้	3.11	0.10	2.99	0.39	3.19	0.23	8.489	.000
3. ด้านสารสนเทศ	2.76	0.52	3.24	0.27	3.03	0.40	15.850	.000
4. ด้านสื่อและเทคโนโลยี	3.96	0.32	3.34	0.19	3.53	0.34	53.154	.000
ภาพรวม	2.55	0.12	2.31	0.07	2.55	0.13	71.047	.000

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีความเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวม แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีความเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ในด้านการเตรียมการสอน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 ผลการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ทั้ง 4 ด้าน เปรียบเทียบตามระดับชั้นเรียน เพื่อหาค่าความแปรปรวนทางเดียว One – Way ANOVA

พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	f	Sig
ด้านการใช้ชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	10.337	2	5.169	58.951	.000
	ภายในกลุ่ม	14.642	167	.088		
	รวม	24.980	169			
ด้านการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.225	2	.612	8.489	.000
	ภายในกลุ่ม	12.047	167	.072		
	รวม	13.272	169			
ด้านสารสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	5.320	2	2.660	15.850	.000
	ภายในกลุ่ม	28.026	167	.168		
	รวม	33.346	169			
ด้านสื่อและเทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	9.645	2	4.822	53.154	.000
	ภายในกลุ่ม	15.151	167	.091		
	รวม	24.796	169			
	ระหว่างกลุ่ม	2.066	2	1.033	71.047	.000

รวม	ภายในกลุ่ม	2.428	167	.015		
	รวม	4.493	169			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ทั้ง 4 ด้าน เปรียบเทียบตาม อายุ นักเรียนมีความเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร ไม่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ และระดับชั้นเรียน ของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ตามสมมติฐานที่ 1-3 มีดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	t	F	Sig.	ผลการทดสอบ	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ 1 นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน	- .463	-	.644	-	✓
สมมติฐานที่ 2 นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน	-5.418	-	.000	✓	-
สมมติฐานที่ 3 นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน	-	71.047	.000	✓	-

จากตารางที่ 6 พบว่า สถานภาพส่วนบุคคลของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับชั้นเรียน มีผลทำให้ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการ

เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาการ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ด้านเพศ มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอายุ และด้านระดับชั้นเรียน มีความคิดเห็น แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาการ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาการ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาการ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายโดยรวม อยู่ในระดับน้อย และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 2.48) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านสื่อและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.59) ด้านการใช้ชีวิต มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.21) ด้านการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.11) และด้านสารสนเทศมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 3.02) ซึ่งสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาการ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้นักเรียนได้ศึกษาและสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ โดยสามารถเป็นแนวทางแห่งการดำเนินชีวิตและแก้ปัญหาที่ตนเองจะประสบในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญทิพ บุญเยี่ยม และทิวาพร ทาวะรัมย์กล่าวว่า ครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญในการถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาสังคม ควรมีการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ใฝ่ศึกษาเรียนรู้ตลอดเวลา แสวงหาเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้บริหารต้องให้ความสำคัญพร้อมสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนการสอนในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาประจำชาติและภาษาต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ในสังคมอาเซียนและเวทีโลกต่อไป ดังนั้น การจัดโครงการคลินิกภาษา เป็นอีกวิธีหนึ่งในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะทางด้านภาษาอาเซียนได้ (ธัญทิพ บุญเยี่ยม และทิวาพร ทาวะรัมย์, 2556) และสอดคล้องกับรูบิน ได้ย่ำว่า ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จในการเรียนภาษาที่ 2 หรือภาษาต่างประเทศของผู้เรียนคือ การที่ผู้เรียนสามารถเลือกใช้พฤติกรรมหรือกลยุทธ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาจำนวนมากนั้นมาจากการมีพฤติกรรมการเรียนหรือการใช้เทคนิควิธีในการเรียนได้เหมาะสม (Rubin,J, 1975)

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาการ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จากการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตัวแปร พบว่า ด้านเพศ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอายุ และด้านระดับการศึกษา โดยภาพรวม

แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของกักสลิโน ที่ว่า การเรียนด้วยตนเอง เกิดได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้เรียน คือเจตคติ คุณค่า ความเชื่อ และความสามารถของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนในระบบ มีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน จากการที่ถูกหล่อหลอมมาแต่เดิมให้ทำตามในสิ่งที่ผู้สอนบอก (Guglielmo, L.M, 1977) และกุสุมา ลำนุ้ย ได้กล่าวสนับสนุนว่า กิจกรรมที่ดีต้องน่าสนใจและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ไม่ง่ายจนเกินไป เพราะจะทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายหรือรู้สึกกิ๊วกิจกรรมไม่ท้าทาย กิจกรรมที่ยากเกินไปจะทำให้นักเรียนไม่ยอมทำ เพราะทำแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ เกิดความท้อแท้ กิจกรรมที่ใช้ จึงควรเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารมากที่สุด มีความสนุก มีขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจง่าย ส่งผลให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก (กุสุมา ลำนุ้ย, 2538)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” สรุปได้ว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 77 คน มีอายุต่ำกว่า 17 ปี จำนวน 80 คน มีระดับชั้น ม.4 ที่มากกว่า จำนวน 59 คน ระดับความคิดเห็นของนักเรียน กับพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคาร อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคายโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนหนองคายวิทยาคารจังหวัดหนองคาย โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร พบว่า ความแตกต่างตัวแปร ด้านเพศ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านอายุ และระดับชั้นเรียน โดยภาพรวม แตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ผู้บริหารและอาจารย์ ควรที่จะต้องรวมวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านภาษาอังกฤษให้สูงขึ้น
- 2) โรงเรียนควรส่งเสริมกิจกรรมให้สอดคล้องกับการใช้ภาษาอังกฤษ และต้องชี้แจงให้นักเรียนได้ทราบถึงทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่นักเรียนจะต้องมีทุกครั้ง ในการสอดแทรกกิจกรรมการเรียนรู้
- 3) โรงเรียนต้องทำการประชาสัมพันธ์ถึงผู้ปกครอง และขอความร่วมมือในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนอีกทางหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย

- 1) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเชิงเปรียบเทียบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษกับภาษาอาเซียน หรือคุณสมบัติความเป็นผู้นำในทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แก่นักเรียน
- 2) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านเทคนิคการสอน ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 – 2561)*. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- กุสุมา ลำนุ้ย. (2538). *การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ระดับมัธยมศึกษา*. ปัตตานี : โรงเรียนสาธิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ธัญทิพ บุญเยี่ยม และทิวพร ทาพระมย์. (2556). *ทัศนคติต่อความสำคัญของภาษาในอาเซียน*. ใน *รายงานวิจัย*, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- รสสุคนธ์ มกรมณี. (2556). *ครูไทยกับ ICT, การประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2556 “การวิจัยเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพ*. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 14 – 15 กันยายน 2556.
- ศรีวิทย์ สุวรรณกิติ. (2520). *การสอนอังกฤษ*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- สงบ ลักษณะ. (2541). *ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษที่ทำให้ต้องคิดค้นวิธีการเรียนที่ดีขึ้น*. เรียกใช้เมื่อ 7 มกราคม 2564 จาก <http://www.moe.go.th/main2/article/article7.htm>..
- สมเกียรติ อ่อนวิมล. (2554). *บันทึกอาเซียน ASEAN DIARY : การใช้ภาษาอังกฤษและภาษาอื่นในภูมิภาคกับอนาคต ไทยในอาเซียน (1)*. เรียกใช้เมื่อ 13 กรกฎาคม 2564 จาก http://varieties-thailand.blogspot.com/2011/07/1-2_20.html
- อรอุมา เพชรนุ้ย. (2556). *การศึกษาความสามารถอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน จากการใช้วิธีสอนอ่านเป็นคำร่วมกับเทคนิค Picture Me Reading*. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ*, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Guglielmo, L.M. (1977). *“Devlopment of the Self-directed Learning Readiness Scale*. Doctoral dissertation University of Georgia Dissertation Abstracts International.

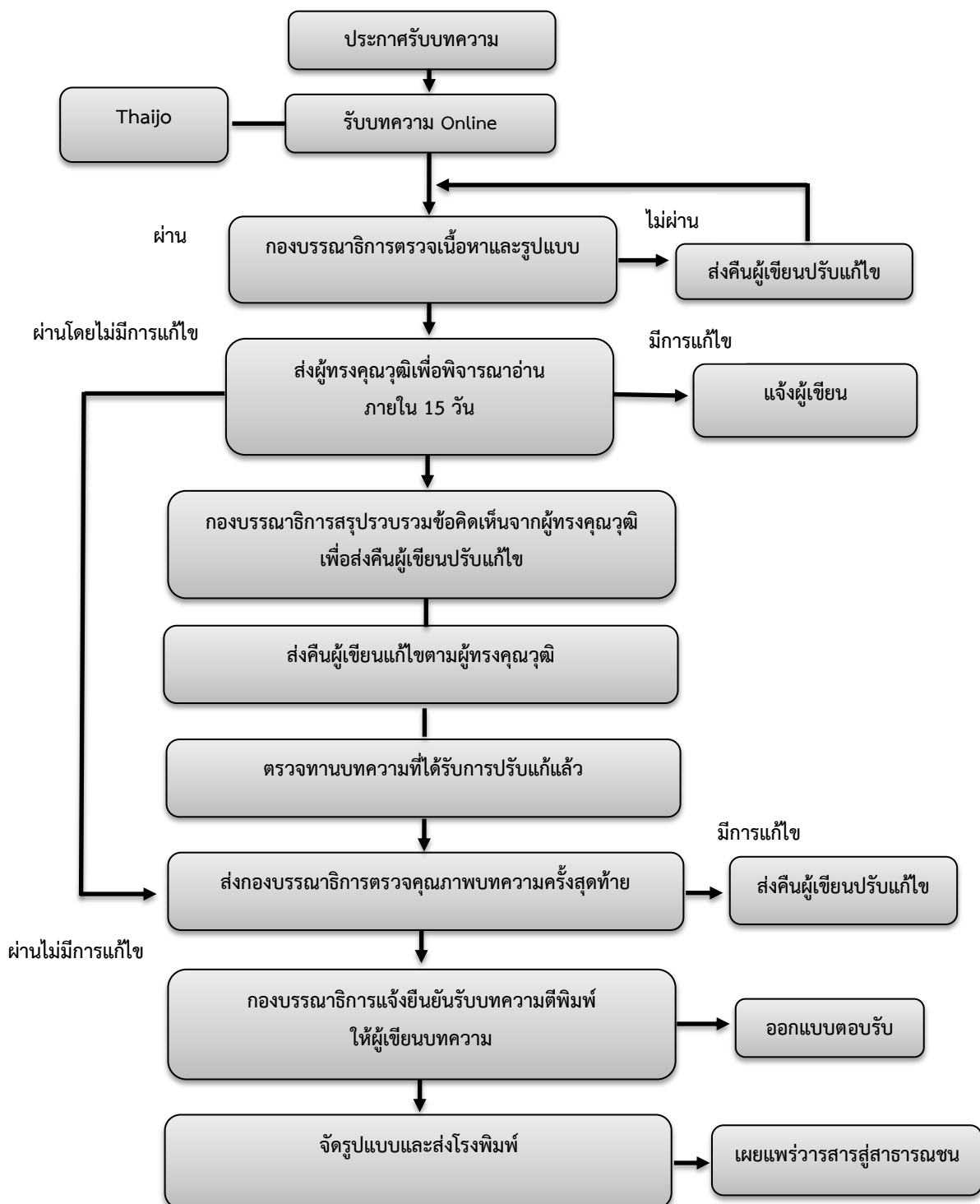
Johnson, Keith, and Keith Morrow. Communication in the Classroom. London : Longman.

Kara. (2009). *The Effect of a “Learning Theory” Unit on Students towards Learning.* Australian Journal of Teacher Education : 34Z3X.

Rubin, J. (1975). *What the “good language learner” can teach us.* TESOL Quartely, 9.

T. Hutchinson, & A. Water. (1984). *English for Specific Purposes : A Learning Centered Approach.* Cambridge University.

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารศึกษิตาลัย

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

1. ประเภทของบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารศึกษิตาลัย

1.1 บทความวิชาการ ได้แก่ งานเขียนทางวิชาการในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่มีการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น ข้อยุติ ข้อเสนอแนะและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งเข้าไว้ด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยผู้เขียนค้นคว้าจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นต้น แล้ววิเคราะห์อย่างสมเหตุสมผล

1.2 บทความวิจัย (Research article) ได้แก่ บทความที่นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าใหม่ ๆ ทั้งในด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ เป็นการนำเสนอปัญหาที่ผู้เขียนได้ศึกษาหรือประเด็นที่ต้องการคำตอบ มีการกำหนดกรอบแนวคิด การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งสรุปปัญหาอย่างชัดเจน อันเป็นการสร้างฐานความรู้ที่มีคุณค่าทางวิชาการ ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน

2. การจัดเตรียมบทความ

วารสารศึกษิตาลัย ได้กำหนดการเตรียมต้นฉบับไว้ ดังนี้

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 12 – 14 หน้ากระดาษ A4 (รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK ตั้งค่าน้ำกระดาษขอบบน 3 ซม. ขอบล่าง 1.5 ซม. ขอบซ้าย 2.5 ซม. ขอบขวา 1.5 ซม. กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัด พร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่างพิมพ์เป็นตัวหนา เช่น ตาราง 1 หรือ Table 1 และ รูป 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้ โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุสังกัดหรือหน่วยงาน และ E-mail พิมพ์ด้วยตัวอักษรปกติอยู่ใต้ชื่อเรื่อง โดยเอียงมาทางด้านขวา

4) มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300 คำต่อบทคัดย่อ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจาก หัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 6 และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ควรเว้นระยะพิมพ์ เพิ่มอีก 0.5 ช่วงบรรทัด

7) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

8) ส่งบทความต้นฉบับที่ E-mail : Sjmckunk@gmail.com

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป มีความกะทัดรัด และสั้น

2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัยกรอบแนวคิดและระบุวัตถุประสงค์การวิจัย

3) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน

5) สรุป (Conclusion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

6) ข้อเสนอแนะ (Suggestion) หมายถึง ประเด็นที่ผู้วิจัย เสนอแนะขึ้นมาจากผลการวิจัย หรือข้อค้นพบจากการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อให้ข้อมูล คำแนะนำแนวทาง หรือวิธีการใด ๆ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำ ข้อเสนอแนะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนา การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน หรือการบริหารจัดการ เป็นต้น

7) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเนื้อเรื่องเท่านั้น ใช้การอ้างอิงแบบ APA

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract)

2) บทนำ (Introduction)

3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ

4) สรุป (Conclusion)

5) เอกสารอ้างอิง (Reference) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

3. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือหรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของเอกสารอ้างอิงทั้งหมดก่อนส่งต้นฉบับ ผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้องของการอ้างอิงเอกสารเพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่ม ใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียน และปีที่พิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง โดยการกรอกข้อมูลอ้างอิงในฟังก์ชันการอ้างอิง ของโปรแกรม Microsoft Word 2010 เป็นต้นไป เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์/เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย เพราะอวิชาเป็นปัจจัย สังขารทั้งหลายจึงมี เพราะสังขารเป็นปัจจัย วิญญาณจึงมี ฯลฯ ความเกิดขึ้นแห่งกองทุกข์ทั้งมวลนี้ มีได้ด้วยประการ ฉะนั้น” (ส.น. 16/35/75) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (สมภาร พรหมทา, 2555)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) และพระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2550)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภาโรและคณะ, 2558)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปัจจุบันมากที่สุด

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

- 1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Keown, 2010)
- 2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Hersey & Blanchard, 2010)
- 3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Kaiser et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระมหาทวิ มหาปณฺญ. (2557). ดุลยภาพชีวิตเชิงพุทธ เพื่อความมีอายุยืน. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง// (เลขหน้าที่อ้าง).//
สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สมพร รุ่งเรืองกลกิจ. (2553). พระพุทธศาสนากับงานสุขภาพจิต. ใน พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (บรรณาธิการ). พระพุทธศาสนากับการฟื้นตัวจากวิกฤติการณ์โลก. (หน้า 3-20). กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

(4) บทความจากวารสาร**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

บรรจบ บรรณรุจิ. (2557). พระวัคกลีในคัมภีร์บาลี : จุดเชื่อมโยงที่ยังไม่พบ. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 10(2), 25-44.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ : ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, / (เล่มที่อ้าง, หน้าเลขหน้าที่อ้าง).
สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ปรีชา พิณทอง. (2532). คอลา. ใน สารานุกรมภาษาอีสาน-ไทย-อังกฤษ, (หน้า 173). อุบลราชธานี : ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

(6) หนังสือพิมพ์**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

เปรียญ 10. (22 พฤษภาคม 2562). เหลียวหลังแลหน้ามหาจุฬาฯ ทางเลือกสำหรับคนชนบท. เดลินิวส์, น. 5.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา. /ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระมหาประหยัด ปญญาโร (สุนนท์). (2542). จริยธรรมในลำกลอน. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

แม่ชีกฤษณา รักษาโณและคณะ. (2556). รูปแบบและกระบวนการจัดการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : กระบวนการเปลี่ยนแปลง “เส้นทางบุญ” สู่ “เส้นทางธรรม”. ใน *รายงานการวิจัย*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช).

(8) สัมภาษณ์**รูปแบบ:**

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์. //(วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์) //ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์. //(ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

โกเมทร์ อ่อนนุช. (5 พ.ย. 2560). ความเชื่อเรื่องนาคในพระพุทธศาสนา. (นางสาวเจนจิรา พุ่มแก้ว, ผู้สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง. //(ปีที่เผยแพร่) //ชื่อเรื่อง. //เรียกใช้เมื่อ/จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2562). *สิ่งแรกในพระพุทธศาสนา* (4). เรียกใช้เมื่อ 18 พฤษภาคม 2562 จาก https://www.matichonweekly.com/column/article_193297

(10) ราชกิจจานุเบกษา**รูปแบบ:**

ชื่อกฎหมาย. //(ปีที่พิมพ์) //ชื่อเรื่อง (ถ้ามี) //ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์

วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม.
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2535). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2500*.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2547). *จาริกบุญ-จาริกธรรม*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์สวย
จำกัด.
- ประพันธ์ ศุภสร. (2554). อัมมสันตติ: วิธีการตอบปัญหาเรื่องกรรมกับอนัตตาของพระนาคเสน.
วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 7(1), 54-61.
- สมภาร พรหมทา. (2534). อดีตากับนัตติตาในพุทธปรัชญาเถรวาท. ใน *ดุชนิพนธ์อักษรศาสตร์ดุชนิ
บัณฑิต ภาควิชาปรัชญา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา พิณทอง. (2532). คอล่า. ใน *สารานุกรมภาษาอีสาน-ไทย-อังกฤษ*, (หน้า 173). อุบลราชธานี:
ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- พระศรีคัมภีร์ญาณ (สมจินต์ สมมาปัญญา). (2555). *การจัดการศาสนาและวัฒนธรรมในอุษาคเนย์
เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ*. เรียกใช้เมื่อ 4 กันยายน 2556 จาก <https://is.gd/zOr2aQ>
- Boo Elizabeth. (1990). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol. 1 and 2. World
Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Kiarash, A. (2007). Human Dignity in Islamic Bioethics. *The Iranian Journal of Allergy*, 6
(5), 25-28.

4. เงื่อนไขของบรรณาธิการ

เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินบทความแล้ว มีความเห็นให้แก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืน
เพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก
และขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ หากรายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย
นั้น ไม่ตรงกับแนวทางของวารสารปัญญาภิธาน หรือไม่ผ่านการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิหรือ
เชี่ยวชาญ เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์แล้ว ผู้นิพนธ์บทความจะได้รับลิงก์วารสาร ฉบับที่นำบทความ
ลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความ

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุล ผู้เขียนบทความ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุล ผู้นิพนธ์บทความ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (ไม่เกิน 300 คำ)

(16 pt) วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระเบียบวิธีของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

คำสำคัญ : 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt)

(ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า) (16 pt)

1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างอิงนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....
2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....
3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....
4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

- 1.....(16 pt).....
- 2.....(16 pt).....
- 3.....(16 pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล.....

.....

.....

.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ.....

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผล (18pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด.....

.....

.....

องค์ความรู้ใหม่ (18pt) (ถ้ามี)

(16 pt) ระบุองค์ความรู้ใหม่เป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18pt)

(16pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดได้ใจความพร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง : (18 pt) อ้างอิงแบบ APA

.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความ วิชาการ**ชื่อบทความ(ไทย) (20 pt)****ชื่อบทความ(อังกฤษ) (18 pt)****ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ(ไทย) (14 pt)****ชื่อ-นามสกุลผู้สนับสนุนบทความ (อังกฤษ) (12 pt)****หน่วยงานต้นสังกัด(ไทย) (14 pt)****หน่วยงานต้นสังกัด(อังกฤษ) (12 pt)****E-mail: (12 pt)****บทคัดย่อ (18 pt)**

(16 pt).....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ**Abstract (18 pt)**

(16 pt).....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words**บทนำ (18 pt)**

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

เนื้อหา (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

สรุป (18 pt)

(16 pt).....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt) อ้างอิงแบบ APA

.....(16 pt).....

.....

.....(16 pt).....

.....

.....(16 pt).....

.....

.....(16 pt).....

.....

.....

แบบฟอร์มนำส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารศึกษิตาลัย
วัดศรีสุมงคล ตำบลในเมือง อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

1. ชื่อ-ฉายา-นามสกุลของผู้นิพนธ์บทความ

(ภาษาไทย).....

ชื่อ-ฉายา-นามสกุลของผู้นิพนธ์บทความ

(ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่ง :

() อาจารย์ มหาวิทยาลัย.....() บุคคลทั่วไป

() นิสิต/นักศึกษา มหาวิทยาลัย.....

ระดับ ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

ประเภทบทความ () บทความวิจัย () บทความวิชาการ () อื่น.....

(ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ).....

2. สถานที่ติดต่อผู้นิพนธ์บทความ

ที่อยู่ติดต่อสะดวกที่สุด.....

.....โทรศัพท์.....E-mail.....

เมื่อคณะบรรณาธิการของวารสารพิจารณาแล้ว มีมติให้แก้ไขปรับปรุงบทความ ข้าพเจ้ามีความยินดียอมรับไปแก้ไขตามมติดังกล่าวนั้น และข้าพเจ้าขอรับรองว่า บทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และไม่ได้คัดลอกหรือดัดแปลงมาจากของผู้ใดทั้งสิ้น

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้ชำระค่าธรรมเนียมขอตีพิมพ์บทความลงในวารสารศึกษิตาลัย ตามอัตราที่ได้กำหนดไว้แล้ว

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้นิพนธ์บทความ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หมายเหตุ : กรุณาส่งแบบฟอร์มไปที่ สำนักงานวารสารศึกษิตาลัย วัดศรีสุมงคล ตำบลในเมือง อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย หรือที่ E-mail: Sjmckunk@gmail.com